УзССР давлат китоб палатаси
Гос. книжная палата УзССР
28 НОЯ 1984
ОПЛАЧЕНО

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 274 (19.050). ● Пайшанба, 29 ноябрь 1984 йил ● Баҳоси 3 тийин.

Кеча Москвада ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси якдиллик ва жипслик вазиятида ўз ишини тамомлади

КОММУНИСТИК БУНЁДКОРЛИК СТРАТЕГИЯСИ

Ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси

Советлар мамлакати социалистик тузум замиридаги жуда катта бунёдкорлик имкониятларини акс эттирувчи планлар асосида яшаб, келажакка одим ташламоқда. Тинчлик ва меҳнат планлари бўлмиш бу режалар Коммунистик партия билан Совет давлатининг олий мақсади — халқ бахт-саодати тўғрисидаги ғамхўрлик руҳи билан суғорилган. Ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси буни яна бир бор жуда очиқ ва равшан намойиш этди. 28 ноябрь куни сессия Кремлда ўз ишини давом эттирди.

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1985 йилги Давлат планини ва СССР Давлат бюджети лойиҳаларини муҳокама қилаётган депутатлар палаталарнинг алоҳида-алоҳида мажлисларида иқтисодий ўсишни жадаллаштириш, мамлакат яхлит халқ хўжалик комплексининг барча бўғинларини оқилона ташкил этиш йўлларини белгиладилар.

Улар ўз сайловчиларининг фикрини ифодалаб, совет кишилари ўртоқ К. У. Черненконинг КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисидаги нутқини ҳаракат қўлланмаси деб қабул этганликларини, шу нутқда ўртага қўйилган вазифаларни бажаришга азму қарор берганликларини билдирдилар. Меҳнат коллективларида ўн биринчи беш йилликни муносиб туғаллаш учун социалистик мусобақа кенгайиб бормоқда, ишлаб чиқаришни интенсивлаш, эришилган ижобий натижаларни мустаҳкамлаш ва кўпайтириш соҳасида зўр ғайрат билан катта иш қилинмоқда.

Халқ депутатлари давлат манфаатларини кўзлаб, омилкорона тежамкорлик билан социалистик экономикани такомиллаштириш резервларини коллектив бўлиб қидирдилар, бутун диққат-эътиборни ҳал этилмаган проблемаларга қаратдилар, бутун экономиканинг ишини сифат жиҳатидан янада юқори поғонага кўтариш учун камчиликларни принципиаллик билан кескин очиб ташладилар.

ИТТИФОҚ СОВЕТИДА

1984 йил 27 ноябрь соат 14 да СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида Иттифоқ Советининг биринчи мажлиси бошланди.

Депутатлар ва меҳмонлар **Г. А. Алиев, В. И. Воротников, М. С. Горбачев, А. А. Громико, Д. А. Кунаев, М. С. Соломенцев, В. В. Шчербицкий, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Н. И. Рижков** ўртоқларни давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Мажлис Иттифоқ Советининг раиси **Л. Н. Толкунов** раислигида ўтди.

Мажлис аҳли сессиялар ўртасидаги даврда вафот этган депутатлар А. Ф. Ватченко, В. М. Кожевников, Н. З. Тагизода-Гажибековнинг хотирасини ҳурмат билан эсга олдилар.

Сўнгра депутатлар Иттифоқ Совети мандат комиссиясининг раиси **К. С. Демирчян** доклади юзасидан янги сайланган депутатларнинг ваколатларини тўғри деб топиш ҳақида бир овоздан қарор қабул қилдилар.

Мажлисда мамлакат давлат плани билан бюджети лойиҳаларини муҳокама этиш бошланди.

СССРнинг 1985 йилги Давлат плани тўғрисида ҳамда СССРнинг 1984 йилги Давлат плани қандай бажарилаётганлиги ҳақида, СССРнинг 1983 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва СССРнинг 1983 йилги давлат бюджетининг ижроси ҳақида Иттифоқ Совети доимий комиссияларининг қўшимча докладини қилиш учун Иттифоқ Совети план-бюджет комиссиясининг раиси **В. А. Масол**га сўз берилади.

Бизнинг мамлакатимиз, деди у, ўн биринчи беш йилликнинг тугалловчи йилига, КПССнинг XXVII съездига бевосита тайёргарлик кўриш даврига қадам қўймоқда. Ҳамма жойда партия ташкилотлари раҳбарлигида ўртоқ К. У. Черненконинг КПСС Марказий Комитети 1984 йил октябрь Пленумида, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг яқинда бўлиб ўтган мажлисида сўзлаган нутқларида баён этилган кўрсатмалар ва хулосаларни амалга ошириш борасида катта ташкилотчилик ва сиёсий ишлар авж олдириб юборилди.

Ана шу программавий нутқларда кейинги вақтларда экономикада рўй бераётган ижобий тенденцияларни мустаҳкамлаш, ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлашни кучайтиришга қаратилган йўлни сабот билан ўтказиш вазифаси олға сурилган. Хўжалик юритишни яхшилаш борасида партия ишлаб чиққан йўлни амалга ошириш ҳозирдаёқ сезиларли натижалар берди. Ғалабанинг қирқ йиллиги шарафига кенг авж олиб кетган социалистик мусобақа жуда зўр сафарбар қилувчи куч бағишламоқда. Буларнинг ҳаммаси келгуси даврда халқ хўжалигининг муваффақиятли ва барқарор ишлаши учун ишончли негиз яратмоқда.

Н. К. Байбаков билан В. Ф. Гарбузовнинг докладларида, деди сўнгра нотиқ, мамлакатнинг 1985 йилги плани ва бюджетида партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг йўл-йўриқларини амалга ошириш соҳасида белгиланган тадбирлар батафсил баён этилган.

Капитал маблағлар биринчи навбатда Энергетика ва Озиқ-овқат программаларининг топшириқларини, ерларни мелиорациялаш тадбирларини амалга оширишга, реконструкциялаш ва техника билан қайта қуроллантириш ҳисобига асосий ишлаб чиқариш фондларини янгилашни жадаллаштиришга сарфланади. Маҳсулот сифатини ошириш учун кураш катта аҳамиятга эга. Фойдали қазилмаларни комплекс ва чуқур қайта ишлаш, иккиламчи ресурсларни хўжалик оборотига кенг жалб этиш — тежамкорлик режимини кучайтиришнинг муҳим резервидир.

Доимий комиссиялар келгуси йилги план лойиҳасини кўриб чиқа туриб, фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этиш масалаларида намоён бўлаётган ижобий тенденцияларни қайд этиб ўтдилар. Айни вақтда бир қанча тармоқларда фан ва техникани ривожлантириш планини бажаришда анчагина қолоқликка йўл қўйилмоқда.

Сўнгра нотиқ комиссиялар ёқилғи-энергетика комплексининг, қора ва рангли металлургия, қурилиш министрликлари корхоналарининг ишини анализ қилиш чоғида чиқарган хулосаларни баён этди.

Келгуси йилда агросаноат комплексини ривожлантириш борасидаги вазифалар ортади. Комиссиялар Озиқ-овқат прогрммасини амалга ошириш борасидаги план кўрсаткичларини кўриб чиқа туриб, шуни қайд этдилар-ки, қишлоқ хўжалигининг ва унга хизмат қилувчи тармоқларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, шунингдек, қишлоқни социал жиҳатдан қайта қуриш соҳасида кўзда тутилган топшириқлар КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва 1984 йил октябрь Пленумларининг йўл-йўриқларига мос бўлиб тушади.

1985 йилги планда халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни янада кенгайтириш ва хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш кўзда тутилади.

Доимий комиссияларнинг мажлисларида мактабни ислоҳ қилишнинг асосий йўналишларини амалга ошириш, соғлиқни сақлашни янада ривожлантириш, аҳолининг социал таъминотини яхшилаш юзасидан мамлакатнинг келгуси йилги плани ва бюджетида белгиланган тадбирлар маъқулланди. Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига имтиёзларнинг кенгайтирилиши зўр мамнуният билан кутиб олинди.

Доимий комиссиялар иш жараёнида қўшимча ресурсларни аниқладилар, деди нотиқ. Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш ва реализация қилиш юзасидан 1985 йилги планни чакана нархларда 161,9 миллион сўмлик ошириш, шунингдек, бюджетнинг даромадларини 140 миллион сўмлик кўпайтириш ва бу маблағларни иттифоқдош республикаларнинг бюджетларига қўшиш таклиф этилади.

Иттифоқ Советининг доимий комиссиялари тузатишларни ҳисобга олиб, 1985 йилги Давлат плани билан Давлат бюджетини тасдиқлаш тўғрисида таклиф киритдилар. 1983 йилги Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни СССР ҳукумати тақдим этган миқдорда тасдиқлаш ҳақидаги таклиф ҳам киритилди.

Нотиқ палаталарнинг доимий комиссиялари топшириғига биноан ишонч билдириб, мамлакатнинг меҳнат коллективлари КПССнинг бўлажак XXVII съездини меҳнатда юксак ютуқлар билан кутиб оладилар, деди.

Музокараларни бошлаб берган РСФСР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари депутат **В. П. Орлов** Россия Федерациясининг меҳнаткашлари мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришга салмоқли ҳисса қўшаётганликларини қайд этиб ўтди. Бу йил саноат маҳсулоти ҳажмини ўстириш план топшириқларидан ошиб кетди, айниқса, муҳими шуки, бунга батамом меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилди.

Нотиқ Россия Федерациясининг кўп тармоқли экономикасини ривожлантиришнинг асосий тенденцияларини таърифлаб, КПСС Марказий Комитети 1984 йил октябрь Пленумининг қарорларини амалга ошириш совет ва хўжалик органларининг диққат марказида турганлигини таъкидлади. У СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигини республикада мелиорация қурилиши планларини бажариш юзасидан зарур чоралар кўришга, мавжуд камчиликларни бартараф этишга даъват қилди.

Депутат Орлов СССРнинг 1985 йилги Давлат плани ва бюджетини СССР Олий Совети палаталари доимий комиссияларининг тузатишлари ҳамда қўшимчалари билан бирга тасдиқлаш тўғрисида таклиф киритди.

Совет Украинасининг 50 йиллиги номли Кривой Рог марказий кон-саралаш комбинати экскаватор бригадасининг бошлиғи депутат **П. Е. Гиль** ўз бригадасининг аъзолари ҳар ойлик планни 25 календарь кунида бажаришга интилаётганликларини айтди. Бу эса коллективнинг беш йиллик планни шу йилнинг сентябрь ойида адо этишга имкон берди. Бригада ўртоқ К. У. Черненконинг мурожаатномасига жавобан бу йил тежаб қолинган материаллар ва электр энергия ҳисобига уч кун ишлаб бериш мажбуриятини қабул қилди. Депутат кончиларга етказиб берилаётган техниканинг сифати ва пухталигини ошириш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, Кривой Рогнинг шаҳар хўжалигини ривожлантириш билан боғлиқ масалаларни тилга олди.

Москва Совети ижроия комитетининг раиси депутат **В. Ф. Промислов** ўз нутқида пойтахт меҳнаткашлари беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун муваффақиятли курашаётганликларини қайд этиб ўтди. Ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш ҳамон Москва саноатини ривожлантиришнинг бош йўналиши бўлиб қолмоқда. Пойтахтнинг шаҳар хўжалиги, уй-жой қурилиши интенсив ривожланиб бормоқда.

3,5 мингдан кўпроқ меҳнаткаш — халқ депутатлари Москва шаҳар ва район Советларининг депутатлари йиллик топшириқларни 7 ноябргача бажардилар. Баъзи министрликлар пойтахтни ривожлантириш комплекс планини амалга оширишда бир мунча активроқ иштирок этганларида уларнинг куч-ғайратлари яна ҳам каттароқ натижалар келтирган бўлур эди, деб таъкидлади нотиқ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **О. У. Салимов** республика меҳнаткашлари 1985 йилги, шунингдек, умуман ўн биринчи беш йиллик Давлат плани йўл-йўриқларини тўла ва ошириб бажаришга азму қарор берганликларини таъкидлади. (Ўртоқ О. У. Салимовнинг нутқи алоҳида эълон қилиняпти).

Белоруссия Компартияси Гомель область комитетининг биринчи секретари депутат **А. А. Малофеев** область экономикасини ривожлантиришга тўхталиб ўтди. У, жумладан, агросаноат комплекси объектлари қурилиши тўғрисида сўзлаб берди. У бир қанча саноат коллективлари, жумладан, «Гомсельмаш» комбайнсозлари ҳал этиши лозим бўлган вазифаларни ҳам айтиб ўтди.

Областда ерларнинг қиёфасини ўзгартириш соҳасидаги ишлар актив равишда олиб боорилмоқда. Бугунги кунда ҳар уч гектар ернинг бири мелиорация қилинган ерлардир. Шу билан бирга, деди депутат, ана шу ерлар энг кўп даражада самара бериши учун ҳали ҳамма ишлар қилинган, деб бўлмайди. Механизмларнинг етишмаслиги бунинг сабабларидан биридир. Депутат тегишли министрликларга мурожаат этиб, мелиорация техникаси етказиб беришни кўпайтириш тўғрисидаги масалани кўриб чиқишни илтимос қилди.

СССР саноат қурилиши министри, депутат **Ю. Ф. Соловьев** минбарга чиқади. Ўн биринчи беш йиллик мобайнида, деди у, қурувчилар экономикани мустаҳкамлашга талайгина ҳисса қўшдилар. БАМнинг бутун трассаси бўйлаб поездларнинг иш қатнови муддатидан илгари бошланганлиги ғоят муҳим воқеадир.

Бироқ КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида қайд этиб ўтилганидек, кўпгина камчиликлар ва ҳал этилмаган проблемалар мавжуд. Депутат уларни бартараф этиш борасида белгиланган йўлларга батафсил тўхталиб ўтди.

Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, депутат **К. М. Багиров** ишлаб чиқариш коллективларида, бутун республикада ишчанлик кайфияти ҳукм сураётганлигини айтди. Республика партия ташкилоти хўжалик қурилишининг барча соҳаларида бундан буён ҳам интизомни мустаҳкамлашни, барча салбий ҳолатларга қарши мурросасиз кураш олиб боришни, меҳнаткашларни сиёсий ва интернационал тарбиялашни бутун чоралар билан такомиллаштиришни ўзининг энг муҳим вазифаларидан бири, деб билади.

Кейинги йилларда, деди нотиқ, Озарбайжонда бир қанча янги корхоналар ва саноат тармоқлари вужудга келтирилди. Бироқ турли сабабларга кўра, қувватларнинг ҳаммаси ҳам тўлиқ ишлатилаётгани йўқ. Ҳозирча республикада қазиб олинаётган табиий газнинг аслида атиги учдан бир қисми қайта ишланаётганлиги ҳам бизни ташвишга солмоқда. СССР Госплани ва Газ саноати министрлиги мана шу муҳим халқ хўжалик проблемасини кўриб чиқишлари зарур.

Грузия ССР Зугдиди районидаги Ингири чойкорлик совхозининг механизатор, звено бошлиғи депутат **В. Г. Меунаргия** республика қишлоқ меҳнаткашлари Озиқ-овқат программасини амалга оширишга қўшаётган ҳисса тўғрисида гапириб, қишлоқ хўжалик маҳсулоти сифатини ошириш масалаларига тўхталиб ўтди. Унинг фикрича, республикада чойзор ва токзорларни ҳозиргига қараганда тезроқ янгилаш, чорвачиликни яна ҳам интенсив ривожлантириш, емхашак етиштиришни доимо мустаҳкамлаш зарур.

Депутат атроф-муҳитни ва Қора денгиз ҳавзасининг мусаффолигини муҳофаза қилиш масалаларига ҳам тўхталиб ўтди.

МИЛЛАТЛАР СОВЕТИДА

Соат 17 да СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида Миллатлар Советининг биринчи мажлиси бошланди.

Депутатлар ва меҳмонлар **Г. В. Романов, Н. А. Тихонов, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, М. В. Зимянин, К. В. Русаков** ўртоқларни давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Мажлис **А. Э. Восс** раислигида ўтди.

Мажлис аҳли сессиялар ўртасидаги даврда вафот этган депутатлар Н. В. Думбадзе ва Л. А. Костандовнинг хотирасини ҳурмат билан эсга олди.

Миллатлар Совети Мандат комиссиясининг раиси **О. С. Мирошхин** янги сайланган депутатларнинг ваколатларини текшириш тўғрисида мандат комиссияси номидан доклад қилди. Доклад юзасидан тегишли қарор қабул этилди.

Миллатлар Советининг депутатлари мамлакат давлат плани ва бюджетининг лойиҳаларини муҳокама қилишга киришдилар.

Миллатлар Совети План-бюджет комиссиясининг раиси **Н. И. Масленников** СССРнинг 1985 йилги Давлат плани тўғрисида ва 1984 йилги Давлат плани қандай бажарилаётганлиги ҳақида, СССРнинг 1985 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва СССРнинг 1983 йилги Давлат бюджети ижроси ҳақида Миллатлар Советининг доимий комиссиялари номидан қўшимча доклад қилди.

СССР Министрлар Совети тақдим этган план ва бюджетда, деб уқтирди у, халқ хўжалигини узлуксиз ривожлантириш, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ўстириш ва шу асосда халқнинг турмуш даражасини янада ошириш кўзда тутилади.

Мамлакат меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг СССР давлат плани ва бюджети лойиҳаларини муҳокама қилиб, асосан маъқуллаган мажлиси қарорларини зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Ўртоқ К. У. Черненконинг КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисида сўзлаган нутқида экономикадаги ишларнинг аҳволи чуқур, атрофлича таҳлил этилди, партия, совет ва хўжалик органлари, жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективларининг халқ хўжалигини узлуксиз ривожлантиришни таъминлаш соҳасидаги куч-ғайратларининг асосий йўналишлари белгилаб берилди.

СССР Олий Совети Президиумининг топширувига биноан палаталарнинг доимий комиссиялари СССРнинг 1985 йилги Давлат планини дастлабки тарзда кўриб чиқдилар ва бу план партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг йўл-йўриқларига мувофиқ келади, деб ҳисоблайдилар, деди нотиқ.

Палаталарнинг доимий комиссиялари давлат планини таҳлил этиш чоғида халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқариш ва реализация қилишни чакана нархларда жами 161,9 миллион сўмлик миқдорда кўпайтириш имкониятини қидириб топдилар ҳамда планни мазкур тузатишлар билан бирга тасдиқлашни таклиф қиладилар. Бюджетнинг даромадларини эса 140 миллион сўм миқдорида кўпайтириш таклиф қилинади.

Комиссиялар қўшимча равишда аниқланган даромадлар ҳисобига бюджетнинг шаҳарлар, ишчи посёлкалари ва қишлоқ районларининг марказларини ободонлаштиришга, соғлиқни сақлаш воситаларини медицина асбоб-ускуналари билан таъминлаш ва уларнинг биноларини капитал ремонт қилишга, халқ маорифи ва маданият муассасалари учун анжомлар ҳамда асбоб-ускуналар сотиб олишга қилинадиган харажатларини кўпайтириш мумкин, деб топдилар.

(Давоми иккинчи бетда).

МАТБУОТ МАРКАЗИ хабар қилади

АНДИЖОН

● **Олтинкўл районидаги «Коммунизм» колхози пахтакорлари дастлабки социалистик мажбуриятларини бажардилар.** Қабул пунктларига 6005 тонна «оқ олтин» топширилди. Ҳосилдорлик 41 центнердан ошиб кетди. Сундузхон Куртусмонова, Шаробиддин Сиддиқов, Эргашбой Бултуровлар бошлиқ бригадаларда бу кўрсаткич 43—45 центнерни ташкил этди.

● **Москва райони далаларида пахта тераётган Андижон қишлоқ хўжалигини механизациялаш техникуми студентлари мавсум мобайнида бир неча маротаба район партия комитети ва район ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга сазовор бўлишди.** Улар ҳозирга қадар 2300 тонна пахта теришга эришдилар.

Ўзаро мусобақада Ортиқназар Ризаев, Арсен Воитов, Абдусалом Сулаймоновлар илғорликни қўлдан беришмаётир. Пешқадам талабаларнинг ҳар бири ҳозиргача хирмонга 5—6 тоннадан «оқ олтин» тўкишга эришди.

СУРХОНДАРЁ

● **Шеробод районидаги Муродов номли совхоз деҳқонлари пахта тайёрлаш йиллик плани бажарилгани ҳақида рапорт бердилар.** Қабул пунктларига топширилган 9910 тонна «оқ олтин»нинг 6050 тоннасини қимматбаҳо ингичка толали пахта ташкил этади.

● **Жарқўрғон районидаги Боймуродов номли колхозда пахта тайёрлаш плани бажарилди.** Она-Ватанга 5700 тонна ипак пахта армуғон этилди. Ҳосилдорлик 38 центнерни ташкил этди. Тошпўлат Сафаров, Тоғай Шапиев, Ҳамид Маликов, Абрай Жабборовлар бошлиқ бригадаларнинг пахтакорлари ҳар гектар ердан 45—60 центнердан дурдона териб топширдилар.

НАМАНГАН

● **Айни кунларда Наманган, Чортоқ, Уйчи, Норин ва Учқўрғон районларидаги барча хўжаликлар социалистик мажбурият ҳисобига пахта топширишмоқда.**

ХОРАЗМ

● **1798 гектар ернинг ҳар гектаридан 39,1 центнердан «оқ олтин» териб олган Хива районидаги Ленин номли колхоз азаматлари йиллик планни адо этдилар.** Қабул пунктларига 7 минг тоннадан зиёд пахта топширилди. Хўжалик миришкорларининг аҳди яна 200 тонна хом ашё тайёрлашдан иборат.

ҚАШҚАДАРЁ

● **Китоб районидаги Навоий номли колхознинг Қурбон Жўраев бошлиқ бригадаси аъзолари хўжаликда биринчи бўлиб социалистик мажбурият бажарилганлиги ҳақида рапорт бердилар.** Қабул пунктларига топширилган 104 тонна пахтанинг қарийб ҳаммаси биринчи сортларга қабул қилинди. Ҳосилдорлик 40 центнерга етди. Кўпминг килограммчи теримчилардан Саодат Тўраева, Гулбаҳор Сулаймонова, Зулҳумор Назарова, Хосият Солиевалар ҳозиргача 6—7 тоннадан «оқ олтин» тердилар.

СИРДАРЁ

● **Ворошилов райони меҳнаткашлари оширилган социалистик мажбурият бажарилгани ҳақида рапорт бердилар. Она-Ватан омборларига 54 минг тоннадан зиёд дурдона топширилди.** Бу дастлаб қабул қилинган мажбуриятдагидан 2 минг тонна кўпдир. Ҳар гектар ердан 39—40 центнердан пахта териб олишга эришган Куйбишев номли, Карл Маркс номли, Свердлов номли колхозларнинг аъзолари илғорликни қўлдан беришмаяпти.

● **Сирдарё районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Ленинград» колхози заршунослари зафар маррасини эгалладилар.** Она-Ватанга 5800 тонна «оқ олтин» топширилди. Ҳосилнинг 80 проценти юқори сортларга қабул қилинди. Ҳосилдорлик 34 центнерни ташкил этди. Пахтакорлар яна 300 тонна «оқ олтин» топшириш учун теримни қизғин давом эттиришмоқда.

САМАРҚАНД

● **Большевик районидаги «Чомбойобод» ва Оқдарё районидаги Ленин номли колхозлар ҳам маррага етдилар.** Бу хўжаликларнинг миришкорлари қабул пунктларига тегишли равишда 7300 ва 3700 тонна «оқ олтин» топширдилар. Ялпи хирмоннинг 90 процентдан кўпроғи биринчи сортларга қабул қилинди.

ТОШКЕНТ

● **Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози меҳнатчилари социалистик мажбурият бажарилганлиги ҳақидаги ғалаба рапортига имзо чекдилар.** Давлатга 4040 тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Жами ҳосилнинг 80 процентини «пўлат этак»лардан тўккан механизаторлар муваффақиятга муносиб ҳисса қўшдилар. Пешқадам механизаторлардан Сервер Усеинов, Саиджалол Саидибрагимов, Абдуғани Саттоўровларнинг бункердан тўккан пахталари 150—160 тоннаданга тўғри келди.

„ОҚ ОЛТИН" хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 28 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

ФАРҒОНА	0,04	108,09	0,03	17,81
НАМАНГАН	0,07	103,07	—	60,61
ТОШКЕНТ	0,02	102,78	—	81,63
АНДИЖОН	0,10	101,23	—	40,19
Сирдарё	0,43	97,36	0,02	77,82
Хоразм	0,16	96,36	0,11	34,53
Сурхондарё	0,28	94,63	—	58,45
ҚҚАССР	0,26	85,35	0,13	53,87
Самарқанд	0,29	83,94	0,04	30,19
Жиззах	0,12	72,40	—	49,98
Навоий	0,25	71,07	0,05	21,61
Бухоро	0,03	66,05	—	6,15
Қашқадарё	0,13	54,27	0,10	21,38
Республика бўйича:	0,16	87,94	0,04	43,64
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
СУРХОНДАРЁ	0,39	120,48	—	106,16
НАМАНГАН	—	107,78	—	—
Навоий	0,73	85,16	0,23	6,67
Қашқадарё	0,24	72,84	0,19	45,99
Бухоро	0,20	66,02	—	—
Республика бўйича:	0,35	101,14	0,08	72,41

МАРРА ЭГАЛЛАНДИ

● **Кегайли районидаги Куйбишев номли совхоз меҳнаткашлари давлатга 9010 тонна «оқ олтин» топшириб йиллик план бажарилганлигини билдирдилар.** Ялпи ҳосилнинг 6000 тоннаси машиналар ёрдамида саранжом-саришталанди. Ҳосилдорлик 25 центнерданга тўғри келди. Бакир Каримбердиев, Матоли Эмжонов, Турғунбой Тўраниёзовлар бошқарувчилик қилаётган бўлимлар ва Холиқназар Каипов, Узоқберган Пирлипесов, Юсуфбой Абдуқодиров, Нуржон Болтаевлар бошлиқ бригадаларнинг заршунослари ҳар гектар ердан 35—40 центнердан ҳосил олишга эришдилар.

Совхоз пахтакорлари планга қўшимча яна 500 тонна дурдона топширишни кўзлашмоқда.

Самимий қутловлар

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети ЮСФР Президиумининг Раиси ўртоқ Веселин Журановичга, Югославия Коммунистлар союзи Марказий комитети Президиумининг Раиси ўртоқ Али Шукрияга, ЮСФР Иттифоқ Ижроия вечесининг Раиси ўртоқ Милка Планинцга телеграмма йўллаб, миллий байрам — Республика куни муносабати билан самимий табрикладилар.

ЮСФР меҳнаткашларига Югославия Коммунистлар союзи раҳбарлигида экономикани ривожлантириш, ўз социалистик кўп миллатли давлатини мустаҳкамлаш режаларини амалга оширишда муваффақият, бахт-саодат ва равнақ тилаймиз, деб таъкидланади телеграммада.

Империализмнинг муайян доиралари дунёдаги кескинликни тинимсиз кучайтираётган ҳозирги шароитда социалистик мамлакатларнинг, барча тараққийпарвар кучларнинг халқаро вазиятни тубдан соғломлаштириш йўлидаги курашида самарали равишда баҳамжиҳат ҳаракат қилиши тобора катта аҳамият касб этмоқда.

Фашизмга қарши биргаликдаги курашда вужудга келган Совет-Югославия дўстлиги, КПСС билан ЮКС, СССР билан ЮСФР ўртасидаги актив ҳамкорлик замон синовидан ўтган принциплар ва аҳдномаларнинг пухта негизига таяниб, бундан буён ҳам мамлакатларимизнинг халқлари, тинчлик ва социализм иши манфаатлари йўлида муттасил ривожланаверади, деб ишонч билдирамиз.

(ТАСС).

ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАСИ

СССР Олий Совети Президиуми фашист босқинчиларидан Албания озод этилганлигининг ва халқ революцияси ғалабасининг 40 йиллиги муносабати билан Албания Халқ Социалистик Республикаси Халқ мажлиси президиуми номига табрик телеграммаси йўллади.

Совет кишилари, дейилади телеграммада, шу шонли санани нишонлаб, албан халқининг ўз ватани озодлиги ва мустақиллиги йўлидаги одилона қаҳрамонона курашини ғоят ҳурмат қиладилар, унинг фашизмни тор-мор қилишга қўшган ҳиссасини юксак қадрлайдилар.

(ТАСС).

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИ

КОММУНИСТИК БУНЁДКОРЛИК СТРАТЕГИЯСИ

(Боши биринчи бетда).

Мазкур тузатишларни эътиборга олиб, СССРнинг келгуси йилдаги давлат бюджетини тасдиқлаш таклиф қилинади.

План ва бюджет топшириқлари муваффақиятли бажарилиши, деб таъкидлади депутат, кўп жиҳатдан ҳозир ҳар бир тармоқда, ҳар бир меҳнат коллективида хўжалик юритишни такомиллаштириш юзасидан ўтказилаётган ишнинг натижадорлиги билан белгиланади. Ҳозир бу ишнинг аҳамияти шу билан ҳам кучаядики, келгуси йил янги беш йиллик учун негиз, замин бўлиб хизмат қилади.

Шу вазифалар асосида ҳозир ишлатилаётган ва янги ишга тушаётган ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилаш каби масалалар алоҳида аҳамият касб этади. Комиссияларнинг мажлисида депутатлар шу соҳада етарли иш қилмаётган бир қанча министрликларнинг раҳбарларини қаттиқ танқид қилдилар.

Иқтисодий тежашни янада кучайтириш ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг муҳим резервидир. Саноатнинг ўзида брак оқибатидаги нобудгарчиликлар шу йилнинг биринчи ярмида ярим миллиард сўмдан ортиб кетди. Иккиламчи ресурслар хўжалик оборотига етарли равишда жалб қилинмаяпти. Ёқилғи-энергетика ресурсларини тежаш соҳасидаги тадбирларнинг амалга оширилишини ҳам янада яхшилаш керак.

Капитал қурилишдаги ишларнинг аҳволини кўриб чиқиш пайтида комиссиялар бу йил ишга тушириладиган ва энг муҳим қурилишларда капитал маблағларни зарур даражада марказлаштириш таъминланмаганини, бу эса объектларнинг ўз вақтида ишга туширилмаслигига олиб бораётганлигини уқтириб ўтдилар.

Қўшимча докладчи фан-техника тараққиёти ютуқларидан янада тўла-тўкис фойдаланиш зарурлигига тўхталиб ўтди.

Комиссиялар мамлакатнинг агросаноат комплексини ривожлантириш, Озиқ-овқат программасини амалга ошириш масалаларига ҳар томонлама эътибор бердилар. Депутатлар КПСС Марказий Комитети 1984 йил октябрь Пленуми қарорларининг, ерларни мелиорациялаш узоқ муддатли программасининг экономика аграр сектори, бутун халқ хўжалиги самарадорлигини ошириш учун бўлган муҳим аҳамиятини таъкидладилар.

Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, аҳолига хизмат қилиш системасини ривожлантириш сингари муҳим социал вазифа комиссияларнинг диққат марказида турди. Айрим тармоқлар аҳоли учун керакли моллар ишлаб чиқариш юзасидан белгиланган план топшириқларини бажара олмаётганликлари уқтириб ўтилди. Халқ депутатлари Советлари бу ишдаги ўз ҳуқуқларидан активроқ фойдаланишлари лозим.

1985 йилги ва умуман беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш, деди сўзининг охирида нотиқ, мамлакат меҳнаткашларининг Ватан иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашга қўшган янги салмоқли ҳиссаси, КПСС Марказий Комитетининг партия XXVII съездини меҳнатда юксак ютуқлар билан кутиб олиш тўғрисидаги чақириғига муносиб жавоби бўлади.

Украина Компартияси Марказий Комитетининг секретари депутат **И. А. Мозговой** беш йилликнинг тугалловчи йили давлат плани ва бюджети лойиҳалари ҳақида гапириб, бу лойиҳалар мамлакат барча республикаларини яхлит халқ хўжалиги комплексида ҳар томонлама ривожлантиришга қаратилганлигини таъкидлаб ўтди.

Нотиқ Украина ССР мисолида меҳнаткашларнинг фан-техника тараққиётини жадаллаштириш асосида экономиканинг барча тармоқларини интенсивлаш йўлидаги самарали кураши ҳақида гапириб берди. Республика меҳнаткашлари янги-янги ички резервларни ишга солиб ўртоқ К. У. Черненконинг КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисидаги нутқида экономикадаги ижобий силжишларни мустаҳкамлаш ва давом эттириш тўғрисида қўйган муҳим вазифани ҳал этмоқдалар.

Интенсив омиллар ҳисобига ишлаб чиқариш янада ривожлантирилиши лозим, деб уқтирди депутат. Индустрияни ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг энг муҳим вазифаларини комплекс ҳал этиш — шунга эришишнинг йўлларидан биридир.

Депутат 1985 йилги план ва бюджет лойиҳаларини тасдиқлашни таклиф қилди.

РСФСР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари депутат **Л. П. Ликова** мамлакат меҳнаткашларининг зафарларини қайд этиб, Байкал-Амур магистрали белгиланган муддатидан бир йил аввал ишга туширилганлигини алоҳида таъкидлади. Бу қурилиш, деди ў, дўстлик ва интернационал ҳамкорликнинг тантанаси бўлди.

Шу йилги ва умуман беш йилликдаги режаларни муваффақиятли бажариш, экономикани янада интенсивлаш бизнинг биринчи галдаги вазифамиздир, деди сўзини давом эттириб нотиқ, бунинг учун ҳамма резервлардан фойдаланишимиз зарур. Ҳали ҳам ўз имкониятларидан паст даражада ишлаётган корхоналар борлигига тоқат қилиб бўлмайди. Республиканинг бир қанча регионларида капитал қурилиш кўнгилдагидек даражада эмас.

Белоруссиянинг совет ва партия органлари экономикага раҳбарлик қилишни такомиллаштиришга алоҳида эътибор бермоқдалар, мавжуд резерв ва имкониятлардан янада тўла-тўкис фойдаланиш чораларини кўрмоқдалар, деб уқтирди ўз нутқида республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари депутат **М. В. Ковалев.** Республика меҳнаткашлари, деди у, партиянинг келгуси йилда тежаб қолинган материал, хом ашё ва ёқилғи билан икки кун ишлаб бериш тўғрисидаги даъватини қизғин маъқуллаб кутиб олдилар. Депутат халқ хўжалигининг асосий тармоқларини янада ривожлантириш юзасидан белгиланган тадбирларни гапириб берди. Қурилишни интенсивлаш учун, деди депутат, тегишли иттифоқ органлари қурилиш ташкилотларини энг янги механизация воситалари билан, айниқса механизациялаштирилган асбоб-ускуналар ва кичик механизация воситалари билан таъминлаш масалаларини тезроқ ҳал этиб беришларини истар эдик.

Сессия мажлисида Ўзбекистон ССР халқ контроли комитетининг раиси депутат **В. А. Хайдуров** ҳам нутқ сўзлади. (Ўртоқ В. А. Хайдуров нутқи алоҳида эълон қилинмоқда).

Музокараларда СССР газ саноати министри **В. А. Динков,** Қозоғистон касаба союзлари республика Советининг раиси **В. Қ. Қодирбоев,** Латвия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **П. Я. Страутманис,** КПСС XXII съезди номли нефть ва газ қазиб чиқариш ишлаб чиқариш бошқармаси «Нефтяные камни» пармалаш ишлари денгиз бошқармасининг пармаловчиси **Г. Р. Ибрагимов,** СССР алоқа министри **В. А. Шамшин** ҳам қатнашдилар.

СССР Олий Советининг сессияси ўз ишини давом эттирмоқда.

ИТТИФОҚ СОВЕТИДА

Соат 10 да Катта Кремль саройида СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг иккинчи мажлиси очилди.

К. У. Черненко, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, М. С. Горбачев, А. А. Громико, Д. А. Кунаев, М. С. Соломенцев, В. В. Шчербицкий, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Н. И. Рижков ўртоқларни депутатлар ва меҳмонлар гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Мажлис Иттифоқ Советининг Раиси **Л. Н. Толкунов** раислигида ўтди.

Депутатлар СССРнинг 1985 йилги плани ва бюджети лойиҳаларини муҳокама қилишни давом эттирдилар.

Қозоғистон Компартияси Семипалатинск область комитетининг биринчи секретари депутат **С. Кубашев** қўйчиликни ривожлантириш проблемаларига тўхталиб, комсомол-ёшлардан иборат чўпонлар бригадаларининг иш тажрибасини айтиб берди. Ҳозир 280 та мана шундай коллектив бор. Чўпонлик бригадалари ёшларни меҳнат жараёнида чиниқтиришнинг яхши мактаби бўлиб қолди. Уларда энг яхши коммунист қўйбоқарлар мураббий бригадир бўлиб ишламоқдалар. Улар орасида саккиз нафар Социалистик Меҳнат Қаҳрамони бор.

Сўнгра депутат КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил октябрь Пленуми қарорларини амалга ошириш учун областда қилинаётган ишлар ҳақида сессияга маълумот берди. Иртиш ва бошқа дарёларнинг сувидан ғоят оқилона ва самарали фойдаланишга эътибор бериш лозим, деди у.

СССР Олий Совети сессиясининг ҳужжатларида қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришга муҳим аҳамият берилаётганлиги бизни қувонтиради, деди Литва ССР Кретинг районидаги «Яунойи гвардии» колхози фермасининг мудираси депутат **Я. Ю. Бальтмишкене.** Литванинг қишлоқ меҳнатчилари кейинги икки йил ичида қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти етиштиришни 10 процент кўпайтирдилар. Давлатга деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотининг ҳамма турларини сотиш планлари муваффақиятли бажарилмоқда. Районимиз, колхозимиз меҳнатчилари умумий ишга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Колхозда одамларнинг меҳнат, турмуш ва маиший шароитлари яхшиланмоқда, ёшларнинг мустаҳкам ўрнашиб олишларига катта эътибор берилмоқда, деб уқтирди депутат. Бироқ йўл қурилиши учун машина-механизмлар, коммунал объектлар учун машиналар етишмаслиги оқибатида ободонлаштириш суръатлари суст бормоқда.

Халқ депутатлари Ленинград область Совети ижроия комитетининг раиси депутат **Н. И. Попов** ўз нутқида ўз территориясидаги комплекс иқтисодий ва социал ривожланишни таъминлаш соҳасидаги конституцион ваколатларни амалга оширишда маҳаллий Советларнинг ролини кучайтириш билан боғлиқ бўлган масалалар ҳақида гапирди.

Ленинградликларнинг ташаббуси ва ижодий фикри, деди депутат, беш йилликни барвақт туғаллашга, саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ва қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришнинг планлаштирилган даражасидан ўзиб кетишга қаратилган. Меҳнаткашлар корхоналар, областлар, ўлкалар ва республикаларнинг пландан ташқари тежамкорлик фондини вужудга келтириш тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватлайдилар ва тежаб қолинган материал, хом ашё ҳамда ёқилғи билан йилига икки кун ишлаб бериш мажбуриятини олмоқдалар.

Чадир-Лунга район колхозлар кенгаши қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялаш ва электрлаштириш бирлашмасининг бригадири депутат **С. М. Пармакли** республика агросаноат комплексини ривожлантиришдаги ижобий тенденцияларни қайд этиб, ишлаб чиқаришни янада интенсивлаш резервларига батафсил тўхталиб ўтди. Нотиқ мелиорацияни ана шу резервларнинг энг муҳими деб атади. Бизнинг районимиз, деди у, республика жанубидаги қурғоқчил зонада жойлашган. Ўлкамизга сув чиқаришнинг партия белгилаган программасини бажариш чорвачилик ва деҳқончилик маҳсулотлари етиштиришни ўстиришнинг барқарор суръатларини таъминлаш имконини беради. Депутат СССРнинг 1985 йилги плани ва бюджети лойиҳаларини маъқуллаш тўғрисидаги таклифларни қўллаб-қувватлади.

Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари депутат **М. Ғ. Ғапуров** республика меҳнаткашлари Туркманистон ССР ва Туркманистон Коммунистик партияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини, Туркманистон Россия составига ихтиёрий равишда қўшилганлигининг 100 йиллигини хўжалик ва маданий қурилишда янги-янги муваффақиятлар билан кутиб олаётганликларини айтди.

Нотиқ республика экономикаси эришган ютуқлар тўғрисида гапириб, камчиликларга тўхталиб ўтди. Бир қанча тармоқларда, деди у, мавжуд резервлар ҳали ишга туширилмаган, баъзи бирлашмалар ва корхоналар белгиланган марраларга эришмадилар. Туркманистон Компартияси Марказий Комитети, республиканинг партия, совет ва хўжалик органлари, деди депутат, ана шу камчиликларни бартараф этиш, экономикада рўй бераётган ижобий тенденцияларни мустаҳкамлаш, ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларида юксак, барқарор меҳнат маромини таъминлаш учун таъсирчан чораларни кўрмоқдалар.

Қирғизистондаги камвол-мовут комбинатининг йигирувчиси депутат **Т. М. Нурманбетова** қуйидагиларни айтди: мен — ишчи инсон учун жонажон ленинчи партия режаларини амалга ошириш йўлидаги курашнинг актив иштирокчиси эканлигимни англашдан азизроқ нарса йўқ. Жонажон республика ва унинг Коммунистик партияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини яқинда нишонлаган Совет Қирғизистонининг барча меҳнаткашлари ҳам худди шундай ҳис-туйғу ва муддао билан яшамоқдалар. Комбинатимиз планлар ва социалистик мажбуриятларни муваффақиятли уддалаётганлигини сессияга қувонч билан маълум қиламан. Мен раҳбарлик қилаётган йигирувчилар бригадаси ҳам беш йилликнинг тўрт йили планларини бажариб бўлди.

Нотиқ фойдаланилмаётган резервлар тўғрисида гапирди, СССР Енгил саноат министрлиги Қирғизистон камвол-мовут комбинатини реконструкция қилишга доир тадбирларни барбод этганлиги учун шу саноат министри Н. Н. Тарасовни танқид қилди.

Планларнинг интенсив омилларидан фойдаланишга, ишлаб чиқариш даражасини оширишга қаратилганлиги фан ва техникани жадал ривожлантиришни тақозо этади. Владимирдаги «Техника» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори депутат **А. А. Немонтов** бу вазифа ана шу бирлашмада қандай ҳал этилаётганлиги тўғрисида сўзлаб берди. У ишлаб чиқаришни рационализациялаш, реконструкция қилиш, ресурсларни тежайдиган илғор технологияларни жорий этиш ишларга асос қилиб олинганлигини қайд этиб ўтди. Ҳозир белгиланган қўшимча тадбирлар 1985 йилда тежаб қолинган материал, хом ашё ва ёқилғи-энергетика ресурслари ҳисобига камида икки кун ишлаб беришга имконият яратади.

Арманистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **Б. Е. Саркисов** баъзи масалаларга тўхталиб ўтди, уларнинг ҳал этилиши иттифоқ органларига боғлиқдир. Ереваннинг иқтисодий потенциали, деди у, кейинги йилларда анча ошди. Саноат ва шаҳар хўжалиги гуркираб ривожланди. Унинг аҳолиси ҳозирдаёқ бир миллион юз минг кишидан ошиб кетди. Бироқ турли сабабларга кўра, бу ерда социал инфраструктуранинг планли равишда ривожлантирилишини таъминлашга муваффақ бўлинмади. У шунга асосланиб, шаҳарга у ерда вужудга келган аҳволни тўғрилаб олиш учун зарур маблағларни аниқ мақсадларга ажратиб бериш тўғрисидаги масалани кўриб чиқишни илтимос қилди. Депутат бир қанча иттифоқ министрликларига республикадаги ўз корхоналарини социал жиҳатдан ривожлантиришга эътиборни кучайтириш илтимоси билан мурожаат этди.

Ленинобод шойи комбинатининг ўровчиси депутат **З. Фозилова** корхона коллективи завқ-шавқ билан меҳнат қилаётганлиги тўғрисида гапирди. Коллективда шу йилги ва умуман беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа кенг авж олиб кетди. У ўзининг шахсий беш йиллигини Ғалабанинг 40 йиллигига адо этишини маълум қилди.

Комбинат ишчилари партиянинг 1985 йилда тежалган хом ашё, материал ва электр энергия ҳисобига икки кун ишлаб бериш тўғрисида даъватини ўзларининг жонажон иши деб қабул қилдилар. Депутат СССР Енгил саноат министрлигига мурожаат этиб, корхонага ишлаб чиқаришни янада интенсивлаш учун янги, бирмунча замонавий машина-ускуналар ажратиб беришни илтимос қилди.

Горький автомобиль заводининг бош директори депутат **Н. А. Пугин** сессия минбарида туриб, автомобилсозларнинг ишлари ва режалари тўғрисида гапириб берди. У коллектив олдига ниҳоятда муҳим вазифа — дизель моторли янги моделлардаги юк автомобиллари ишлаб чиқариш вазифаси қўйилганлигини қайд этиб ўтди. Шу муносабат билан бирлашмада катта реконструкция ишлари ўтказилади.

Иш жойларини аттестациядан ўтказиш билан боғлиқ тадбирларни амалга оширишга автозаводчиларнинг планларида муҳим ўрин ажратилмоқда, деди нотиқ. Бу эса келгуси йилиёқ ташкилий-техникавий тадбирлар ҳисобигагина ишчиларнинг анчасини бошқа операцияларни бажариш учун холи қилиш имконини беради.

«Главархангельскстрой»га қарашли 4-трест қурилиш-монтаж бошқармасининг сувоқчиси депутат **Л. А. Ишчук** мамлакатимизда шаҳарлар ва қишлоқлар қурилишига, уларни ободонлаштиришга ғоят катта эътибор берилаётганлигини биз ҳаммамиз биламиз, деди. Мен бунёдкор меҳнат кишилари армиясига мансублигим билан бахтиёрман ва бундан фахрланаман. Янги уйларга кўчиб кираётган оилаларнинг қувончига, янги болалар боғчасини олган кичкинтойларнинг омон-эсонлигига сен ҳам дахлдорлигингни англаш ёқимлидир. Янги мактабга бораётган болаларни кўриб қувонасан, киши.

Бизнинг режаларимиз тинчлик муддаолари билан тўлиб-тошгандир, деди нотиқ. Аммо биз АҚШ ва НАТО империалистик доираларининг айби билан халқаро кескинлик ва уруш хавфи ошганлигини доимо ҳис этиб турибмиз. Чегарадаги Архангельск области шароитида бу ҳол айниқса сезиларлидир. Бизга тинчлик керак. Лекин биз ҳеч кимнинг ва ҳеч қачон ўзимизни чўчитишларига йўл қўймаймиз. Улуғ совет халқига кучни пеш қилиш позициясида туриб ҳеч ким ўз шартларини тиқиштира олмайди. Шу боисдан ҳам Ватанимизнинг қудратини мустаҳкамлаш борасидаги куч-ғайратларни сусайтирмаслик, уни барчанинг ва ҳар бир кишининг меҳнати билан кўпайтириш керак.

Узоқ Шарқ денгиз пароходчилигининг бошлиғи депутат **Ю. М. Вольмер** халқ хўжалиги вазифаларини ҳал этишда денгиз флотининг роли ошиб бораётганлиги тўғрисида гапирди. Корхонамизнинг потенциали, деди у, ҳозирнинг ўзидаёқ қўшимча капитал маблағларни жалб этмаган ҳолда юк ортиш-тушириш ҳажмини бир неча миллион тонна кўпайтириш имконини беради. Региbudнинг транспорт проблемасини комплекс ҳал этиш БАМдан Приморьенинг денгиз портларига тўппа-тўғри темир йўл қуриш тўғрисидаги масала қанчалик тезроқ кўриб чиқилишига кўп жиҳатдан боғлиқ бўлади.

Нотиқ Узоқ Шарқда юксак самарали ва пухта транспорт системасини яратиш юк ташишни ташкил этиш ва унинг технологиясига янгича ёндашишни, шу жумладан Қутб денгиз кема қатнови характерини принципиал ўзгартиришни талаб этганлигини таъкидлади. Савдо флоти қудратли дизель ва атом музёрар кемалари билан, кўп мақсадлар учун мўлжалланган транспорт кемалари билан таъминланганлиги туфайли шундай қилиш мумкин бўлиб қолди.

«В. И. Ленин номидаги Челябинск трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори депутат **Н. Р. Ложченко** ўртоқ К. У. Черненконинг КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисида сўзлаган нутқини ғоят зўр сафарбар этувчи аҳамиятга эга бўлган воқеа деб атади. Нутқда, деди нотиқ, ғоят муҳим вазифалар ўртага қўйилди ва беш йиллик топшириқларини муваффақиятли амалга ошириш, экономикани муттасил ривожлантириш, мамлакатни социал жиҳатдан янада тараққий эттириш, унинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш йўллари кўрсатиб берилди.

ЧТЗ маркаси бизнинг мамлакатимиздан ташқарида ҳам жуда машҳурдир. Яқинда корхонада миллионинчи трактор ишлаб чиқарилди. Коллектив яқинда янги моделни яратди. Шу модель негизида мелиорация ишлари учун мослаштирилган модификациядаги тракторларни яратиш кечиктириб бўлмайдиган вазифаларнинг биридир.

Бирлашма коллективи, деб таъкидлади нотиқ, беш йилликнинг тугалловчи йилида тежалган электр энергия ва иссиқлик ресурслари ҳисобига икки кун ишлаб беради. Топшириқдан ташқари юзта трактор ишлаб чиқарилади.

Латвия ССР Фанлар академияси А. Кирхинштейн номидаги микробиология институти директори депутат **Р. А. Кукайн** қуйидагиларни айтди: партия билан давлат илм-фанни ва фан-техника тараққиётини ривожлантириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилаётганликлари биз, олимларни қувонтиради ва илҳомлантиради. К. У. Черненко КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида сўзлаган нутқида халқ хўжалигини интенсивлашда фаннинг аҳамиятини алоҳида таъкидлаб ўтди. Латвия олимлари партия қарорларини бажара бориб, фундаментал ва амалий тадқиқотларнинг бир қанча йўналишларида илғор позицияларга чиқиб олдилар.

Шу билан бирга нотиқ республиканинг фан-техника потенциалидан ҳали етарлича фойдаланилмаётганлигини таъкидлади. Республикада орттирилган тажриба шуни кўрсатмоқдаки, илмий-техника комплексларини ташкил этиш аҳволни ўзгартиришга ёрдам беради.

Шу билан Иттифоқ Совети мамлакатнинг 1985 йилги плани ва бюджети лойиҳаларини муҳокама қилиб бўлди.

МИЛЛАТЛАР СОВЕТИДА

СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида соат 10 да Миллатлар Советининг иккинчи мажлиси бошланди.

Г. В. Романов, Н. А. Тихонов, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, М. В. Зимянин, К. В. Русаков ўртоқларни делегатлар ва меҳмонлар давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Миллатлар Советининг Раиси **А. Э. Восс** раислигида ўтган мажлисда мамлакатнинг 1985 йилги план ва бюджети лойиҳаларини муҳокама қилиш давом эттирилди.

Тбилиси шаҳар партия комитетининг биринчи секретари депутат **Г. Д. Габуния** ўз нутқида республиканинг ишлаб чиқарувчи кучлари янги муҳим даврга кириб бораётганлигини уқтириб ўтди. Фан-техника тараққиёти суръатлари тезлашаётганлиги, халқ хўжалигига партиявий раҳбарлик янада такомиллаштирилаётганлиги янги ички резервларни аниқлаш имконини бермоқда.

Депутат меҳнат коллективларининг хом ашё ва материаллардан ғоят оқилона фойдаланиш йўлидаги кураши ҳақида батафсил гапирди. Жумладан, ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланишнинг Тбилисида жорий этилган системаси шаҳар индустриясига келгуси йили тежаб қолинган хом ашё ва материаллар ҳисобига икки кун ишлаш имконини беради.

Миллатлар Советининг энергетика комиссияси номидан СССР Фанлар академиясининг вице-президенти депутат **Е. П. Велихов** шуни маълум қилдики, давлат плани лойиҳасини муҳокама қилиш чоғида комиссия бизнинг давримизда айни тежамкорлик ишлаб чиқаришни ўстиришнинг энг муҳим омили бўлиб қолмоқда, деган қоидага асосланиб иш тутди. Келгуси йилда халқ хўжалигининг ёқилғи-энергетика ресурсларига бўлган қўшимча эҳтиёжларидан тахминан 60 проценти шу ресурсларни тежаш ҳисобига таъминланиши лозим. Мамлакатда ёқилғи-энергетика ресурсларини тежашнинг давлат программасини вужудга келтириш соҳасида катта иш қилинди, деб уқтирди нотиқ. Бироқ, айрим идоралар энергияни тежайдиган ечимларни қидиришни унчалик кенг миқёсда ташкил этмаганлар.

Нотиқ ҳисоблаш техникасининг халқ хўжалиги учун жуда катта аҳамиятига тўхталди. Жамиятни компьютерлардан оммавий равишда фойдаланишга тайёрлаш зарурлигини таъкидлади.

Ҳозир республиканинг меҳнат коллективлари, деди Литва Компартияси Марказий Комитетининг секретари депутат **Л. К. Шепетис,** эришилган натижаларни мустаҳкамлаш билангина чекланмасдан, бутун ишни сифат жиҳатидан янада юқори поғонага кўтариш, камчиликларга қарши янада қатъият билан курашиш вазифасини ҳам ҳал этмоқдалар. Ерларни кенг миқёсда мелиорациялаш Литва қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришнинг ҳал қилувчи омилидир. Ҳозиргача республикадаги захкаш ерлар тўртдан уч қисмининг захи қочирилди, қишлоқларни социал жиҳатдан қайта қуриш учун қулай шароит яратилди.

Сўнгра депутат республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари ташкилотчилик, идеология ва хўжалик ишининг бирлигини ва бу ишни кучайтиришни, меҳнат коллективининг ролини оширишни, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришни янада юксак кўрсаткичларга эришишнинг реал йўллари деб билаётганликлари ҳақида гапирди.

Тарту ўрта мактабининг директори депутат **Х. А. Райк** совет мактабини янада ривожлантириш тўғрисидаги, совет ўқитувчилари ҳақидаги ғамхўрлик учун партия билан давлатга чуқур миннатдорчилик изҳор этди. Педагогларнинг коллективлари мактаб ислоҳотида белгиланган ҳамма тадбирларни турмушга татбиқ этиш учун бутун кучни ишга соладилар, деди у. У республикада мактаб ўқувчиларини ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш қандай ўтказилаётганини айтиб берди. Нотиқ миллатлараро алоқа воситаси бўлмиш рус тилини ўрганиш масалаларига тўхталди, мактаблар билан базавий корхоналарнинг ўзаро муносабатларини такомиллаштириш зарурлиги тўғрисидаги бир қанча мулоҳазаларини айтди.

СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари депутат **Е. А. Исаев** планларимизнинг совет жамиятини маънавий жиҳатдан ривожлантириш учун катта аҳамиятини уқтириб ўтди. Янги авлодни улуғ Ватанимизга меҳр-муҳаббат ва ундан фахрланиш руҳида тарбиялаш керак, деб таъкидлади у. Ватанимиз Улуғ Октябрдан кейин уруш ва вайронгарчилик йилларидан ўтиб, саноати ва қишлоқ хўжалиги ривожланган мамлакатга айланди.

Бизнинг жамиятда меҳнат ва турмуш интизомини бузувчиларга нисбатан кўнгилчанлик бўлмаслиги керак, деб уқтирди депутат. У совет адабиётининг зўр тарбиявий ролини таърифлаб, совет кишиларининг юксак бадиий асарларга зўр қизиқиши — халқимиз сиёсий ва эстетик етуклигининг кўрсаткичи эканини уқтириб ўтди.

Беш йиллик якунловчи йилининг плани ва бюджети лойиҳалари мамлакатнинг, ҳар бир иттифоқдош республиканинг манфаатларига тўла-тўкис мос бўлиб тушади, деди Молдавия ССР Министрлар Советининг Раиси депутат **И. Г. Устиян.** У республика халқ хўжалиги асосий тармоқларининг ривожланиш суръатларини таҳлил этиб, ҳамма меҳнат коллективлари ҳозир чиқитсиз технологияларни жорий этишга ва иккиламчи хом ашёдан фойдаланишга алоҳида эътибор бераётганликларини таъкидлади.

Умумиттифоқ меҳнат тақсимоти, деди нотиқ, республиканинг агросаноат секторини индустриал изга ўтказишга кўмаклашади. Депутат КПСС Марказий Комитети 1984 йил октябрь Пленумининг ерларни мелиорациялашга оид қарорларини турмушга татбиқ этиш масалаларига батафсил тўхталди.

Бошқирдистон АССР «Таналиқ» совхози чорвадорларининг бригадири депутат **К. С. Сулаймонов** сессия минбарида туриб партия режалари — ҳаракатимизнинг жанговар программасидир, деди. Давлат плани ва бюджетининг муҳокамага тақдим этилган лойиҳалари ўзининг инсонпарварлиги билан кишини қувонтиради.

Нотиқ автоном республика меҳнаткашлари эришган муваффақиятлар тўғрисида маълум қилиб, шу ютуқларни ўз хўжалиги мисолида тасвирлаб берди. Шу билан бирга у совхозларда уй-жойлар, маданий-маиший муассасалар билан таъминланиш колхозлардагига қараганда пастроқ даражада эканлигини қайд этиб, совхозларни ривожлантиришга кўпроқ эътибор беришга даъват қилди.

Депутат республикада ерларни мелиорациялаш соҳасида амалга оширилаётган тадбирлар тўғрисида сўзлаб берди. У жумладан Оқ Идил дарёсининг юқори қисмида сув омбори қуришга тайёргарлик бошланганлигини маълум қилди.

Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **Т. Х. Кошоев** қуйидагиларни айтди: қирғиз халқи фақат Улуғ Октябрнинг ғалабаси, доно ленинча миллий сиёсат, мамлакатдаги барча халқларнинг, биринчи навбатда рус халқининг қардошлиги ва беғараз ёрдами, бузилмас дўстлиги туфайлигина асрий қолоқликдан социал-иқтисодий тараққиёт чўққилари сари ҳақиқатан ҳам мисли кўрилмаган парвоз қила олди.

Нотиқ республика экономикасидаги ижобий силжишлар тўғрисида гапириб, айни вақтда шуни таъкидладики, барча тармоқларни янада ривожлантириш учун кадрларнинг ишчанлиги ва масъулиятини ошириш муҳим аҳамиятга эгадир.

Арманистон Компартияси Кировакан шаҳар комитетининг биринчи секретари депутат **Г. А. Оганян** шаҳарни ривожлантиришнинг социал-иқтисодий проблемалари қандай ҳал этилаётганлиги тўғрисида гапирди. Фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этишни жадаллаштириш — совет ва партия ташкилотлари фаолиятининг муҳим йўналишларидан биридир. Илмий-тадқиқот институтларининг корхоналар билан алоқалари мустаҳкамланмоқда. Маҳсулот сифатини бошқариш шаҳар системаси ишлаб турибди. Шу билан бирга у шаҳарни ривожлантиришда муаммолар борлигини қайд этиб ўтди. Корхоналарнинг ишлаб чиқариш қувватларидан ҳали етарлича фойдаланилмаяпти, баъзи саноат объектлари сустлик билан реконструкция қилинмоқда.

Туркманистон ССРнинг қишлоқ хўжалиги ва умуман экономика соҳасидаги ютуқларида ерларни мелиорациялаш ҳал қилувчи роль ўйнайди, деди «Главкаракумстрой» бошқармасининг бошлиғи депутат **А. Чорнев.** Бу ишларга катта-катта маблағлар ажратилган, суғориладиган ер майдонлари муттасил кенгайиб бормоқда.

Депутат В. И. Ленин номидаги Қорақум канали зонасида олиб борилаётган сув хўжалиги ишлари тўғрисида батафсил сўзлаб берди. Республикада етиштирилаётган пахтанинг салкам ярми ва унинг энг қимматли ингичка толали навларининг юз проценти канал зонасидаги суғориладиган майдонлардан олинди. Шу билан бирга депутат сув хўжалиги қурилиши ҳамиша ҳам сифатли ва комплекс ҳолда олиб борилмаётганлигини таъкидлади. Мамлакат машинасозлари мелиораторлар олдида катта қарздордирлар.

Баланд тоғли ўлканинг экономикаси, фани ва маданиятини юксак суръатлар билан ривожлантириш — ленинча миллий сиёсат тантанасининг ёрқин намунасидир, деди Тожикистон Компартияси Тоғли Бадахшон область комитетининг биринчи секретари депутат **М. Зоиров.** У, жумладан, автоном область кўпгина тармоқларни янада ривожлантиришнинг талайгина резервларига эга эканлигини қайд этиб ўтди. Помир ҳақиқатан ҳам ноёб табиий комплексдир. Нотиқнинг фикрича, ер ости табиий бойликлари запасларини тўлиқроқ чамалаб чиқиш учун уни геологик жиҳатдан ўрганишга кўпроқ эътибор бериш керак. Маҳаллий энергетика ресурсларидан самарали фойдаланиш Ўрта Осиёдаги барча иттифоқдош республикаларнинг ишлаб чиқариш потенциалини кўпайтириш учун муҳим аҳамиятга эга.

Қалмоқ АССР республика касалхонасининг бўлим мудири депутат **Д. Б. Мухлаева** КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг корхоналарнинг пландан ташқари тежамкорлик фонди маблағларини социал эҳтиёжларга ва аввало медицина хизматини яхшилашга сарфлаш тўғрисидаги қарори совет кишиси ҳақидаги ғамхўрликнинг янги ифодаси бўлди, деди. Республикада медицина хизматини такомиллаштириш учун кўп ишлар қилинди. Шу билан бирга депутат саломатлик хизмати ишини яхшилашга доир бир қанча таклифларни айтиб ўтди. Ана шу таклифларнинг амалга оширилиши иттифоқ министрликларининг бирмунча активроқ аралашувини тақозо этади. Жумладан, Қалмоғистонда медицина хизматини ташкил этиш чоғида аҳолининг бир текис жойлашмаганлигини ҳисобга олиш лозим. Қишлоқлар тарқоқ бўлган бир шароитда кўчма медицина қурилмаларини кўпроқ ажратиш, врачлик ёрдамини аҳолига яқинлаштириш керак.

Биз, ишчилар ўртоқ К. У. Черненконинг 1984 йилги план, келгуси йилги план ва умуман беш йилликни сўзсиз бажариш учун ҳамма ишни қилиш керак, деган даъватини адо этишга алоҳида аҳамият бермоқдамиз, деди С. М. Киров номидаги Кондопога целлюлоза-қоғоз комбинати қоғоз тайёрлайдиган машинасининг машинисти депутат **Ю. И. Гончаров.** Комбинатимиз коллективи сизларга шуни айтишимни илтимос қилдики, қоғоз полотносининг бир квадрат метри вазнини камайтириш ҳисобигагина бу йил 1980 йилга нисбатан юз минг куб метрдан зиёд ёғоч тежалишига эришилди, бу эса минг гектардан кўпроқ ўрмон сақлаб қолиниши билан баравардир.

Аммо комбинат коллективининг жиддий муаммолари бор, деб таъкидлади нотиқ. Карелияда ёғочни қайта ишлайдиган катта қувватлар вужудга келтирилган бўлишига қарамай, улар кўпинча хом ашё танқислигига учраб турибди. Ҳолбуки, ишлов берилмаган ёғоч ҳамон Карелиядан ташқарига олиб кетилмоқда. Депутат республикада табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонун талабларининг тўла-тўкис бажарилиши учун бир қанча иттифоқ министрликлари амалга ошириши зарур бўлган тадбирларга ҳам тўхталиб ўтди.

Шу билан Миллатлар Советида мамлакатнинг келгуси йилги Давлат плани ва бюджети лойиҳаларини муҳокама этиш тугади.

(ТАСС).

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИ

Депутат О. У. САЛИМОВ нутқи

НАМАНГАН ОБЛАСТЬ ЧОРТОҚ САЙЛОВ ОКРУГИ

Депутат ўртоқлар! СССР Олий Советининг ушбу сессияси КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил октябрь Пленуми, Сиёсий бюронинг мажлисида СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1985 йилги давлат плани ҳамда СССР давлат бюджетини муҳокама қилиш чоғида КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненко сўзлаган чуқур далил-исботли, ёрқин нутқининг зўр таъсири остида ўтмоқда. Кейинги вақтларда КПСС Марказий Комитети совет кишиси тўғрисидаги тинимсиз ғамхўрлик руҳи билан суғорилган, етук социализмни такомиллаштиришнинг иқтисодий ва социал вазифаларини, кенг миқёсли мақсадларини амалга ошириш йўлларини аниқ-равшан белгилаб берган бир қанча салмоқли қарорлар қабул қилди. Бу қарорлар сессия муҳокамасига тақдим этилган СССРнинг беш йиллик сўнгги йили — 1985 йилги давлат плани ва бюджети лойиҳаларида ўз ифодасини топди. План ва бюджетнинг ҳар бир рақами, ҳар бир сатри замирида экономикани, маданиятни ўстириш, халқ фаровонлигини оширишнинг янги истиқболлари кўриниб турибди.

Бу йилги куз Ўзбекистон халқлари учун муҳим тарихий сана — Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартиясининг олтмиш йиллиги нишонланиши туфайли унутилмас даврдир. Шу йилларнинг ҳаммаси мобайнида республикамиз партиянинг раҳбарлик ва раҳнамолик кучини, КПСС ленинча миллий сиёсатининг улуғ донолиги ва битмас-туганмас қудратини, улуғ рус халқининг, қардош совет халқлари бутун аҳил ва мустаҳкам оиласининг бебаҳо, беғараз ёрдамини кун сайин ҳис этиб турди.

Шу фурсатдан фойдаланиб, бугун Совет Ўзбекистонининг равнақи тўғрисидаги доимий ғамхўрлик учун КПСС Марказий Комитетига ва унинг Сиёсий бюросига, улуғ рус халқига, мамлакатнинг барча қардош республикалари халқларига Ўзбекистон меҳнаткашлари номидан яна бир бор астойдил миннатдорчилик изҳор этишга ижозат бергайсизлар.

Ўртоқлар! Бутун совет халқи каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам партиянинг беш йилликни муносиб туғаллаш, экономикани интенсивлашни жадаллаштириш тўғрисидаги даъватига сидқидилдан лаббай, деб жавоб бердилар. Улар 1985 йилги, шунингдек умуман ўн биринчи беш йилликдаги иқтисодий ва социал ривожланиш давлат планининг топшириқларини тўла-тўкис ва белгиланган муддатда бажариш ва ошириб бажаришга азму қарор берганлар.

Бу ишни бажариш осон эмаслигини тўғридан-тўғри айтмоқ керак. Чунки яқин вақтларгача республикамиздаги ҳамма ишлар ҳам кўнгилдагидек эмас эди. Бир қанча ҳолларда давлат интизомини қўпол бузишга, қонунчилик талабларини ва ахлоқ принципларини писанд қилмасликка, порахўрлик, ўғрилик, қўшиб ёзиш, кўзбўямачилик сингари шармандали фактларга йўл қўйиб келинган эди. Кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда кўпинча шахсий содиқлик, қариндош-уруғчилик ва ошна-оғайнигарчилик муносабатлари биринчи ўринга қўйилар эди. Иқтисодий ва маданий қурилишга раҳбарлик қилиш услубида катта нуқсонлар, сўз билан ишнинг бир жойдан чиқмаслиги содир бўлган эди.

Республика партия ташкилоти КПСС Марказий Комитетининг мададига ва юксак ишончига таяниб, ўртоқ К. У. Черненконинг кўрсатмаларига амал қилиб, жамиятимизга зид бўлган «салбий ҳодисаларнинг сабабларини зўр принципиаллик билан таҳлил этди, бу ҳодисаларга қарши муросасиз кураш бошлади ва ҳозир ҳам бу курашни давом эттирмоқда. Республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари социалистик тартибга жуда қаттиқ риоя этишга қаратилган қатъий партиявий йўлни тўла-тўкис ва қатъият билан қўллаб-қувватладилар.

Бу катта ишга Советлар, халқ депутатларининг юз минг кишилик армияси актив қўшилди. Барча поғоналардаги халқ депутатлари Советлари, уларнинг доимий комиссиялари, депутатлик группалари республика турмушининг бир қанча энг муҳим масалаларидаги ишларнинг аҳволини чуқур таҳлил этди. Масалан, социалистик адолат принципларига оғишмай риоя этиш, Советларнинг жиноятчиликка ва бошқа тарзда ҳуқуқ бузиш ҳолларига қарши курашиш соҳасидаги фаолиятини тубдан яхшилаш, ҳамма жойда моддий-техникавий ресурслар эҳтиёт қилиб асралишини таъминлаш, ҳамда уларнинг талон-торож қилиниши ва ўғирланишининг олдини олиш, аҳолининг юқори сифатли молларга бўлган талабини таъминлаш ҳамда бошқа кўпгина ғоят актуал проблемалар шулар жумласига киради.

Шу билан бирга Советлар мавжуд камчиликлар ва салбий ҳодисаларга принципиал баҳо берибгина қолмай, уларни қатъият билан тез тугатиш учун амалий чораларни ҳам кўрдилар.

Жумладан биз халқ мулкини эҳтиёт қилиш ва кўпайтиришни истамайдиган ёки уддалай олмайдиган, айниқса қўшиб ёзиш ва кўзбўямачилик қилиш йўли билан ўзларига доғ туширган ёки ўзларига билдирилган ишонч ва катта ҳуқуқлардан ғаразли мақсадлар йўлида фойдаланган хўжалик раҳбарларидан қатъиян халос бўляпмиз. Шу пайтгача республикада 170 га яқин киши раҳбарлик лавозимларидан олиб ташланди.

Ғоят афсуски, биздаги айрим депутатлар ўз мандатини ишонч ва юксак бурч белгиси, деб эмас, балки ҳурмат ва имтиёз дебгина билдилар. Бугина эмас, суиистеъмол йўлига ўтганлар ҳам бўлди. Советлар ва сайловчилар бундай депутатларга ўз хулқ-атворига муносиб принципиал баҳо бердилар. Республика Олий Советининг тўққиз депутати ва маҳаллий Советларнинг 60 депутати чақириб олинди. Бу — жуда жиддий сабоқдир.

Республика партия ташкилоти, Советлар эндиликда ҳар бир депутатимиз халқ вакили деган номни шараф билан оқлаши тўғрисида ғамхўрлик қилмоқдалар. Биз Советларнинг ва улардаги депутатларнинг иш савиясига қараб аҳоли кўпинча бутун Совет давлатининг сиёсатига баҳо беришини доимо назарда тутишимиз зарур. Республика Советлари КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленумининг қарорларига амал қилиб, ўзларининг кўп қиррали фаолияти ҳамма соҳаларини муттасил такомиллаштирмоқдалар.

Депутат ўртоқлар! Республикамиз меҳнаткашлари пахта етиштиришни ҳар томонлама кўпайтириш ва айни вақтда унинг сифатини анча яхшилаш ўзларининг мамлакат олдидаги асосий бурчи бўлиб келганини ва шундай бўлиб қолишини жуда яхши англайдилар. Бу йилги пахта тайёрлаш мавсуми ниҳоясига яқинлашиб қолмоқда. Ҳозиргача давлатга 5 миллион 250 минг тонна «оқ олтин», шу жумладан 437 минг тонна энг қимматбаҳо ингичка толали нав пахта топширилди, ингичка толали пахта тайёрлаш плани ошириб бажарилди. Ўзбекистон агросаноат комплексининг ходимлари тола ажратиб олишни кўпайтиришга қаратилган қатъий йўлдан бормоқдалар. Топшириб бўлинган пахта анализ қилинганида, мақсадга муваффақият билан эришилаётгани тасдиқланмоқда.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини 1985 йилда ва келгусида комплекс ривожлантиришнинг асосий проблемаларини кўздан кечирганда 1971—1984 йилларда Ўзбекистон аҳолисининг ўртача йиллик ўсиш суръатлари тегишли умумиттифоқ кўрсаткичидан уч ҳисса ошиб кетганига эътибор қилиш лозим бўлади.

Яқин йилларда умуман мамлакатимизда кутилаётганидек, меҳнат ресурслари жами ўсишининг ярмига яқини Ўзбекистон ҳиссасига тўғри келади. Шу муносабат билан бу ресурслардан тўла-тўкис ва самарали фойдаланиш катта социал-иқтисодий аҳамиятга молик масала бўлиб, бу масалани умуман давлат манфаатлари нуқтаи назаридан ҳал этиш зарур. Биз тегишли иттифоқ органларидан бу проблемага эътиборни кучайтиришларини илтимос қиламиз.

Республиканинг энергетика базасини илдам ривожлантириш проблемаси унинг ҳам меҳнат, ҳам табиий ресурсларидан яхшироқ фойдаланишнинг туб масалаларини ҳал этиш билан жуда узвий равишда боғланган. Бу соҳада ҳам бир талай муваффақиятларга эришилди. Бироқ ҳисоб-китоб маълумотларига қараганда, 1990 йилга борганда Ўрта Осиё туташ энергетика системасида энергиянинг тақчиллиги бир неча миллиард киловатт-соатга етиши мумкин. Шу сабабли ялпи ижтимоий маҳсулотнинг ўсиш суръатлари анча камайиб қолиши мумкин. Биз СССР Госпланидан Энергетика ва электрлаштириш министрлигидан Толимаржон ГЭСи қурилишини жадаллаштириш масаласини зудлик билан кўриб чиқиб, бу объектга ажратиладиган капитал маблағ ҳажмини 1985 йилдаёқ 20 миллион сўмга етказишни сўраймиз.

КПСС XXVI съездининг директиваларини бажариш юзасидан республикада газ саноатини илдам ривожлантириш тадбирлари комплекси ишлаб чиқилди. Бу тадбирлар орасида Шўртан газ химия комплекси қурилиши муҳим ўрин олади. Унинг биринчи навбатини XII беш йилликда ишга тушириш белгиланган.

Бу комплекснинг халқ хўжалиги учун муҳимлигини, СССР Госплани эксперт комиссиясининг таркибида этан моддаси бўлган Шўртан гази химия саноати учун қимматли хом ашё бўлиб, бир қанча ҳолларда шу саноатнинг хом ашё балансидаги тақчил нефть ва нефть маҳсулотлари ўрнини олиши мумкинлиги тўғрисидаги фикрини назарда тутиб, Шўртан газ химия комплексини лойиҳалаш масалаларини 1985 йилдаёқ ҳал этиб, уни қуришга 1986 йилда киришиш мақсадга мувофиқдир.

Яна бир масала: республика қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг самарадорлигини янада ошириш мақсадида биз пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ҳажмлари юзасидан баъзи таклифларни киритдик. СССР ҳукуматидан шу таклифларни кўриб чиқишни сўраймиз.

Ўртоқлар! Ўзбекистон ССРдан келган депутатлар СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш 1985 йилги Давлат плани ҳамда СССР Давлат бюджетининг муҳокамага қўйилган лойиҳаларини тасдиқлаш тўғрисида бу ерда айтилган таклифларга тўла-тўкис қўшиладилар.

Ўзбекистон меҳнаткашлари республикада шу пайтгача вужудга келтирилган ва янгидан вужудга келтирилаётган ишлаб чиқариш ва фан-техника потенциалидан тобора тўлиқ ва самарали фойдаланиш ҳисобига умумиттифоқ халқ хўжалиги комплексини ривожлантиришга қўшаётган ўз ҳиссасини анча кўпайтиришни бош вазифа деб биладилар. Биз давлатдан қарздор эканимизни яхши биламиз ва Ўзбекистон ССРнинг Ватан иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашга кўпроқ ҳисса қўшиши мақсади йўлида амалий чораларни кўрамиз.

Депутат ўртоқлар, Ўзбекистон меҳнаткашлари ўз олдиларида турган вазифаларни муваффақиятли бажарадилар, Улуғ Ғалабанинг 40 йиллигини ва Ленин партиясининг бўлажак XXVII съездини янги ажойиб ишлар билан кутиб оладилар, деб КПСС Марказий Комитетига, унинг Сиёсий бюросига, СССР Олий Советига, шахсан ўртоқ К. У. Черненкога ваъда беришга рухсат этгайсизлар.

(Қарсаклар).

Депутат В. А. ХАЙДУРОВ нутқи

ЎЗБЕКИСТОН ССР ГУЛИСТОН САЙЛОВ ОКРУГИ

Депутат ўртоқлар! СССР Олий Советининг ушбу сессияси КПСС XXVII съездига, Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган Ғалабанинг 40 йиллигига тайёргарлик туфайли мамлакат меҳнаткашларининг ғайрат-шижоати ва сиёсий активлиги жўш урган вазиятда ўтмоқда. Бутун совет халқи каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам шу йил ва умуман беш йиллик планларини муваффақиятли бажариш учун, республика экономикаси ва маданиятини янада юксалтириш учун социалистик мусобақани тобора кенг қулоч ёздирмоқдалар.

Улар партиянинг доно ички ва ташқи сиёсатини якдиллик билан маъқуллаб, ленинчи Марказий Комитет ва унинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ К. У. Черненко бошчилигидаги Сиёсий бюросининг собитқадам фаолиятини астойдил қўллаб-қувватлаб, Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлаш, совет халқининг фаровонлигини ошириш тўғрисидаги тинимсиз ғамхўрлиги учун сидқидилдан миннатдорчилик изҳор этмоқдалар.

СССР Олий Советининг сессияси муҳокамасига тақдим этилган СССРнинг 1985 йилги иқтисодий ва социал ривожланиш Давлат плани билан бюджетининг лойиҳалари яхлит халқ хўжалиги комплексини янада такомиллаштиришнинг, умумдавлат миқёсидаги вазифаларни амалга оширишга ҳар бир республика қўшадиган ҳиссани оширишнинг янги истиқболларини очиб беради. Бу лойиҳалар партия XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари белгилаган мақсадлар ва вазифаларни тўла-тўкис акс эттиради. Ўзбекистон ССРдан сайланган депутатлар группаси номидан 1985 йилги план ва бюджет лойиҳаларини тасдиқлаш тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватлайман.

Ҳозир мамлакатимиз халқлари муштарак ишларни ўйлаб, ватанпарварлик муддаоларини кўзлаб яшамоқдалар. КПСС XXVI съездининг тарихий қарорларини бажариш йўлидаги курашда уларнинг хоҳиш-иродаси ва фикрлари бирлиги аниқ намоён бўлмоқда. Партия мамлакатимиз халқларини дўстлик ва қардошлик йўлидан, ҳар бир республиканинг моддий ва маънавий потенциалини ошириш ва ундан бутун мамлакатни ривожлантириш манфаатларини кўзлаб баракали фойдаланиш йўлидан бошлаб бормоқда. Халқларнинг ленинча дўстлиги — жамиятимизнинг қудратли кучидир, унинг социал тараққиёт янги, янада юксак марралари сари қилаётган ҳаракатини жадаллаштирувчи кучдир.

Шу кунларда республика билан унинг Компартияси 60 йиллигини нишонлаётган Совет Ўзбекистони СССРдаги барча қардош халқларнинг доимий мадади ва ёрдами туфайли эришилган моддий ва маънавий равнақнинг ажойиб намунасидир. Республикамизда яшовчи барча миллат ва элатларнинг фидокорона куч-ғайратлари жонли ижодкорликнинг азим дарёсига қўшилмоқда, ўн биринчи беш йилликнинг кўпгина зафарларида ўз ифодасини топмоқда.

Тўрт йил мобайнида республика саноат ишлаб чиқаришининг жами ҳажми 20,1 процент ортади, электр энергетика, машинасозлик, озиқ-овқат, омихта ем саноати ва бошқа саноат тармоқлари илдам суръатлар билан ривожланмоқда.

Қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти шу давр ичида ўртача йиллик ҳисобда 13 процент ортади.

Республиканинг қишлоқ меҳнатчилари ва барча меҳнаткашлари пахта етиштиришни ҳар томонлама кўпайтиришни ўзларининг бош вазифаси деб ҳисоблайдилар. Биз мамлакатни тобора кўп миқдорда пахта билан таъминлашни ўз интернационал бурчимиз деб биламиз.

Шу кунларда Ўзбекистон далаларида етиштирилган пахта ҳосилини териб олишни туғаллаш соҳасидаги қизғин иш давом этмоқда. Ҳамма жойда бу йилги ҳосилдан планда белгиланган нормаларга нисбатан кўпроқ тола ажратиб олинаётганини айтиш қувончлидир. Камида 1,8 миллион тонна пахта толаси олиш учун кураш бормоқда. Бу соҳада КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Пахта етиштиришни кўпайтириш, унинг нобуд бўлишини қисқартириш, пахта ҳосилининг сифатини ошириш тадбирлари тўғрисида» ги қарори катта роль ўйнади. Шу қарорга биноан пахта қабул қилиш ва унга ҳақ тўлашнинг янги тартиби белгиланди — энди пахта таркибидаги толанинг сифати ва миқдори ҳисобга олинадиган бўлди.

Беш йилликнинг туғалловчи йили Ўзбекистон экономикасини мустаҳкамлашда янги босқич бўлади. Миллий даромадни 5,4 процент кўпайтириш белгиланган. Ёқилғи-энергетика комплекси тармоқлари илдам суръатлар билан ривожлантирилади. Халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни жадал кўпайтириш кўзда тутилган. Саноат ишлаб чиқаришининг жами ҳажми 6,7 процент, қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти 5,6 процент кўпайтирилади. Капитал қурилишда, транспортда ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ишларнинг катта ҳажми планлаштирилган.

Белгиланган режаларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш учун биз фан-техника тараққиётини жадаллаштириш негизида ишлаб чиқаришни янада такомиллаштиришимиз, экономикани интенсивлаш масалаларига эътиборни кучайтиришимиз лозим. Бунда республика партия, совет, хўжалик органлари, жамоат ташкилотлари КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг 1984 йил 15 ноябрда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1985 йилги Давлат плани ҳамда СССР Давлат бюджети лойиҳалари кўриб чиқилган пайтда сўзлаган нутқида баён этилган кўрсатмаларга амал қилмоқдалар.

Ўзбекистон ССРда ишлаб чиқарувчи кучларни янада интенсив ривожлантириш учун катта резерв ва имкониятлар бор. Аммо бу масалалар бизнинг кўпгина хўжалик ва совет органларимизнинг ҳамиша ҳам диққат марказида тургани йўқ. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумида бу ҳақда жиддий ва ошкора ғаплашиб олинди, бу пленум республика партия ташкилотининг турмушида муҳим босқич бўлиб қолди.

Пленум республикамизда содир бўлган салбий ҳодисаларни кескин қоралади, уларни тугатиш йўлларини белгилади. Республикада вазиятни соғломлаштириш, интизом, тартиб ва уюшқоқликни мустаҳкамлаш, топширилган иш соҳаси учун кадрларнинг масъулиятини ошириш борасида сабот билан собитқадам иш олиб борилмоқда. Порахўрлик ва чайқовчиликни, социалистик мулкни талон-торож қилишни, мансабни суиистеъмол этишни тугатиш соҳасида конкрет амалий чоралар кўрилмоқда, қонунчиликни мустаҳкамлаш учун кураш кучайтирилди. Бу катта, бениҳоя муҳим ишда халқ контроли органлари ҳам актив позицияда турибдилар. Уларнинг фаолияти қонунга хилоф хатти-ҳаракатларни фош этиш ва уларнинг олдини олишга, ишни яхшилаш чораларини кўришга, интизомни мустаҳкамлашга, омманинг ташаббусини ривожлантиришга ёрдам бермоқда.

Кейинги вақтларда халқ контроли органларининг ишида партия комиссиялари билан, халқ депутатлари Советларининг доимий комиссиялари, касаба союз ташкилотлари ва ҳуқуқни ҳимоя қилиш органлари билан алоқа анчагина кенгайди ва мустаҳкамланди. Бундай баҳамжиҳат ҳаракат қилиш контролнинг самарадорлигини анча оширади, кадрларнинг партия директивалари ва ҳукумат қарорларини бажариш учун бўлган масъулиятини кучайтиради.

Халқ контролёрларининг Кремлда ўтказилган Бутуниттифоқ кенгаши халқ контроли органларининг фаолиятига янги омил бахш этди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг программа тусидаги ёрқин нутқида халқ контроли органларининг ишига юқори баҳо берилди ва шу билан бирга камчиликларга эътибор қаратилди, бу ишни янада яхшилаш йўллари белгиланди. Республика партия ташкилотлари, халқ контролёрлари, барча меҳнаткашлари ўртоқ К. У. Черненконинг кўрсатмаларини социалистик демократиянинг энг муҳим формаларидан бири бўлмиш оммавий, таъсирчан, ошкора контрол ленинча принципларини янада яхшироқ амалга ошириш тўғрисидаги партия ғамхўрлигининг янги ифодаси деб қабул этдилар. Республика халқ контроли ходимлари ва активлари ўзларининг бутун куч-ғайратларини хўжалик ва маданий қурилиш планларини муваффақиятли адо этишга ҳал қилувчи даражада таъсир ўтказадиган масалаларни бажаришга қаратмоқдалар. Ўртоқ К. У. Черненко таъкидлаб ўтганидек, кенг меҳнаткашлар оммаси контролга жуда актив жалб этилган тақдирдагина унинг самарадорлигига эришиш мумкинлигини равшан англаб турибмиз.

Депутат ўртоқлар! Республика меҳнаткашлари ерларни мелиорациялашнинг Узоқ муддатли программасини тасдиқлаган КПСС Марказий Комитети 1984 йил октябрь Пленумининг қарорларини ўзларининг жонажон иши деб қабул этдилар. Ҳозир республикамизда 3,7 миллион гектардан кўпроқ ер суғорилмоқда, келгусида эса бу ерларни 5—5,5 миллион гектарга етказиш мўлжалланмоқда. Мавжуд суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, Қарши ва Жиззах даштларини ҳамда янгидан суғориладиган бошқа бир қанча массивларни комплекс ўзлаштириш соҳасида ҳам катта ҳажмдаги ишлар бажарилиши лозим.

Ўзбекистонда ўзлаштирилган янги ерларнинг самарадорлиги ҳали унчалик юқори эмаслиги КПСС Марказий Комитетининг Пленумида уқтириб ўтилди. Бу аҳволнинг сабабларидан бири янги ўзлаштирилган ер зоналарида ишловчиларнинг етишмаслигидир, чунки бу ерларда обод уй-жойлар, мактаблар, мактабгача тарбия муассасалари, касалхоналар, маиший хизмат корхоналари мутлақо етишмайди. Шуни айтиш керакки, умуман аҳоли жон бошига уй-жой билан таъминланиш жиҳатидан республика мамлакатда охирги ўринлардан бирида турибди. Ўзбекистон аҳолиси йилига 400 минг кишидан зиёд кўпайиб бораётганлиги ҳамиша ҳам ҳисобга олинаётгани йўқ. Биз СССР Госпланидан уй-жой ва маданий-маиший объектлар қурилиши учун Ўзбекистон ССРга ажратилган маблағни кўпайтиришни илтимос қиламиз.

Республика олдида 1990 йилга бориб мева ва резавор мева етиштиришни 1,8 баравар, узум етиштиришни 3 баравар кўпайтиришдан иборат муҳим вазифа турибди. Бу маҳсулотларни Умумиттифоқ фондига етказиб бериш ҳам шунга мувофиқ равишда ортади. Бунда мева-сабзавот маҳсулотини шунча миқдорда етиштиришнинг ўзи кифоя эмас, шу билан бирга уни ўз вақтида, ҳеч нобуд қилмай, истеъмолчига етказиб бериш ҳам лозим. Афсуски, ҳозир бу маҳсулотнинг анчагина қисми ташиш пайтида ўз вақтида қабул қилинмаслиги, қайта ишлаш корхоналарининг қуввати камлиги оқибатида нобуд бўлмоқда. Республикада ҳали махсус ускуналанган сабзавот-мева омборлари етарли эмас, уларнинг сиғими эҳтиёжнинг ярмисидан камроғини ҳам қондира олмайди. Қайта ишлаш корхоналаридаги асбоб-ускуналарнинг анчагина қисми маънавий ва жисмоний жиҳатдан эскириб қолган. Мева-сабзавот маҳсулотини ташиш учун мосланган транспорт ҳам етишмайди. Шу муносабат билан биз СССР Госпланидан қайта ишлаш корхоналари учун замонавий асбоб-ускуналар сотиб олиш, рефрижераторлар паркини тўлдириш, шунингдек янги сабзавот-мева омборлари қуриш мақсадида қўшимча маблағ ажратишни сўраймиз.

Сўзимнинг охирида бутун совет халқи каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам 1985 йилги план ва топшириқларни, умуман беш йиллик планни муваффақиятли бажаришга салмоқли ҳисса қўшиш, жонажон Ленин партиясининг XXVII съездини муносиб кутиб олиш учун куч ва ғайратларини аямайдилар, деб КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Советига ваъда беришга рухсат этгайсизлар.

(Қарсаклар).

ВИЗИТ ТУГАДИ

Австрия Республикасининг федерал канцлери Ф. Зиновац 27 ноябрь куни Москвадан жўнаб кетди. У Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан СССРга келган эди.

Аэродромда уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар. (ТАСС).

Чет элларда

ВОКЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

ОҚИЛОНА ЙЎЛ

Жаҳон жамоатчилигининг кенг доиралари ҳозирги пайтда инсоният олдида турган бош вазифани — уруш хавфининг олдини олиш вазифасини ҳал этишга СССРнинг масъулият туйғуси билан йўғрилган ёндашувини Совет Иттифоқи ишни халқаро кескинлик юмшатилишига эришиш, қуролланиш пойгасини жиловлаш ва дунёда халқлар эртанги кундан даҳшатга тушмайдиган вазиятни вужудга келтириш сари зўр ғайрат билан олиб боришга қатъий аҳд қилганлигининг яққол далили деб баҳоламоқдалар. Кўпгина мамлакатларнинг оммавий ахборот воситалари, таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари қайд этиб ўтишаётганидек, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси К. У. Черненконинг нутқларида конструктив мулоқотнинг ва давлатлар ўртасидаги муносабатларда кескинликни юмшатиш жараёнига қайтишнинг бирдан-бир оқилона йўли кўрсатиб берилган.

Совет раҳбарининг Эй-Би-Си телекомпанияси саволларига қайтарган жавобларини тинчликка ва кескинликни юмшатишга астойдил интилаётган барча америкаликлар кенг қўламда маъқуллаб кутиб олдилар, деди «Ливермор ҳаракат группаси» жамоат ташкилоти раҳбарлик органининг аъзоси **Ф. Элми.** АҚШда урушга қарши ҳаракат қатнашчилари совет раҳбари айтган ва СССРнинг сиёсати тинчликни мустаҳкамлашга қаратилганлигини тасдиқлаётган гапларни табрикламоқдалар.

Совет Иттифоқи ядро уруши хавфини бартараф этишнинг амалий йўлларини таклиф қилиб, турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши, уларнинг амалий ҳамкорлиги-планетада тинчликни таъминлашнинг энг муҳим шарти эканлигини таъкидлади, дейилади Жаҳон Тинчлик Кенгаши Президиумининг аъзоси, АҚШдаги Брижпорт университети профессори **Г. Парсон**нинг баёнотида. Совет раҳбари ҳозирги халқаро вазиятга объектив баҳо берди

Америка жамоат арбоби **Д. Моррис** ТАСС мухбири билан суҳбатда таъкидлаб ўтганидек, космик фазо ҳарбийлаштирилишининг олдини олиш хусусида битим тузиш, ядро қуролларини кўпайтирмаслик, ядро қуроли синовларини ёппасига ва батамом тақиқлаш тўғрисидаги битимни ишлаб чиқишни ниҳоясига етказиш ҳақидаги совет таклифлари АҚШ билан СССР учунгина эмас, балки бутун инсоният учун ҳам ниҳоятда муҳим аҳамиятга эгадир.

Афғонистонда чиқадиган **«Ҳақиқати Инқилоби Савр»** газетаси ёзади: Совет Иттифоқининг оқилона ва амалий ташаббуслари ядро қуролларини қисқартириш, ер юзида кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш йўлини очади. Барча халқларни эртанги кун учун даҳшатдан халос этадиган бу йўл ҳозир инсониятни тўлқинлантириб турган жаҳоншумул проблемаларни ҳал этишда давлатларнинг амалий ҳамкорлик қилишлари имкониятини таъминлайдиган йўлдир.

САЛМОҚЛИ НАТИЖАЛАР

Ноябрь ойи ЮСФР халқлари учун шонли саналарга бойдир. Мамлакат ҳаётидаги энг муҳим воқеалар шу ой билан боғлиқдир. 1943 йилнинг 29—30 ноябрида Югославия халқ озодлик антифашист вечесининг иккинчи сессияси бўлди. Бу сессияда қабул қилинган муҳим қарорлар эса республиканинг социализм йўлидан ривожланиши учун асос солди. Орадан роппа-роса икки йил ўтгач, Белградда ўтган Югославия таъсис скупшчинасининг мажлисида республика деб эълон қилинди.

БУГУН—ЮГОСЛАВИЯНИНГ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ — РЕСПУБЛИКА КУНИ

●

Мамлакат фашист босқинчиларидан озод этилгандан сўнг нисбатан қисқа муддатда туб социал иқтисодий ўзгартишлар ўтказилди.

Югославия Коммунистлар союзининг XII съезди партиянинг жамият ҳаётидаги етакчилик ролини мустаҳкамлаш, аҳоли ўртасида ғоявий-сиёсий ишлар даражасини кучайтириш вазифаларини белгилади. Ҳозирги вақтда мамлакат меҳнаткашларининг куч-ғайратлари халқ хўжалигидаги қийинчиликларни бартараф этишга ва барқарор иқтисодий ривожланиш учун шарт-шароитларни вужудга келтиришга қаратилгандир.

Иккинчи жаҳон уруши йилларида фашизмга қарши биргаликдаги курашда вужудга келган Совет-Югославия дўстлиги ривожланиб, турмушнинг барча соҳаларида ўзининг салмоқли натижаларини бермоқда.

СУРАТДА: Белграднинг янги бинолари.

ТАНЮГ — ТАСС фотоси.

ШАРҲЧИ САТРЛАРИ

БИРДАМЛИК

Бугун жаҳон халқлари Фаластин араб халқи билан Халқаро бирдамлик кунини нишонламоқда. Бу кун Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ва Жаҳон Тинчлик Кенгашининг қарори билан ўтказилаётир.

Бундан 37 йил муқаддам, 1947 йилнинг 29 ноябрида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси Англиянинг собиқ мустамлакаси ўрнида Фаластин ва Исроил давлатларини тузиш тўғрисида қарор қабул қилган эди. Бироқ Исроил агрессорлари ва уларнинг империалистик хомийларининг айби билан фаластинлик араб халқи ўзининг мустақил давлатини туза олмади. Исроил давлатини тузган сионистлар эса фаластинлик арабларнинг ерларини ҳам босиб олишга киришдилар Айни пайтда улар фаластинликларни ўз ерларидан ҳайдаб юбориш мақсадида уларга қарши ваҳшиёна хунрезликни амалга оширдилар. Фаластинлик араблар яшовчи бир неча қишлоқларнинг аҳолисини ёппасига қириб ташладилар.

Орадан 18 йил ўтгач, Исроил босқинчилари агрессив ҳаракатларини яна авж олдирдилар. Улар Иордан дарёсининг ғарбий соҳили ва Ғазо секторини босиб олиб, Фаластин ерларини тўла эгалладилар.

Ўтган йиллар давомида Тель-Авивнинг сионист ҳукмдорлари фаластинлик арабларни ўз ерларидан ҳайдаб чиқариш сиёсатини ўтказиб келдилар. Исроиллик агрессорлар бу сиёсатни ҳамон давом эттирмоқдалар. Босиб олинган ерларда фаластинликларга қарши жабр-зулмни кучайтирмоқдалар ва зўравонлик қилмоқдалар.

Лекин Фаластин халқи ўз ватанининг ҳақиқий хўжайини бўлиш ва мустақилликка эришиш учун тинимсиз кураш олиб бормоқда. Фаластин қаршилик кўрсатиш ҳаракатининг барча отрядларини ўз сафларида бирлаштирган кенг халқ фронти Фаластин Озодлик Ташкилоти раҳбарлигида Исроил агрессорларининг зўравонлик сиёсатига қарши курашни бир кун ҳам тўхтатмаётир. Фаластинликларнинг бу курашини бутун жаҳон халқлари, шу жумладан Совет Иттифоқи меҳнаткашлари ҳам қўллаб-қувватламоқдалар. Бугун бутун жаҳон бўйлаб ўтказилаётган Фаластин халқининг озодлик кураши билан Халқаро бирдамлик куни иштирокчилари сафларига янгидан янги кучлар келиб қўшилмоқда.

Ахборот

СОҲИЛЛАР ТУТАШДИ

✦ Туямўйин гидроузели орқали Амударё устига қурилган осма йўл ўнг ва чап соҳилни бир-бири билан туташтирди.

Гигант кўприк Туямўйин қурилиш бошқармаси бўлинмалари кучи билан қисқа муддатда бунёд этилди. Шундай қилиб, қурувчилар шаҳри Дружба билан Қорақалпоғистон АССР Тўрткўл шаҳри ўртасидаги автомобиль қатновида узоқ йўл яқин бўлди, транспорт харажати камайди.

ЎТМИШ БИЛАН УЧРАШУВ

✦ Хивадаги Ичанқалъа тарих-архитектура музей-қўриқхонасида «Қадимги Хоразм» бўлими ташкил этилди.

Бўлимда неолит, бронза ва антик даврлар, ўрта асрга доир 500 дан ортиқ экспонат қўйилган. Улар орасида Хоразмда ўтказилган археологик қазилмаларда топилган меҳнат қуроллари, керамика ва тош буюмлар, ҳар хил тақинчоқлар, мармардан ишланган манзаралар бор. СССР Фанлар академияси ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси музейнинг бу бўлимини янги экспонатлар билан бойитишга катта ёрдам кўрсатишяпти.

«ЧЕВАР» — ХИЗМАТДА

✦ Урганч район аҳолига маиший хизмат кўрсатиш комбинатида «Чевар» ательеси ишга тушди.

Бу ерда тикилган чиройли, бежирим кийим-кечаклар мижозларга манзур бўлмоқда. Саодат Жуманиёзова, Сора Бозорова каби уста тикувчиларнинг дид ва маҳорати таҳсинга лойиқдир. Ателье қишлоқларда буюртмалар қабул қилишни намунали йўлга қўйган.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СПОРТ

ШАХМАТ:

КУЧЛИ РАҚОБАТ

Мамлакат 52-чемпионати олий лигасига чиқиб, аввало, медаллар қолаверса, жаҳон биринчилигининг кейинги туркум зона турнирида қатнашиш — ҳозир Тошкентда ярмидан ўтган биринчи лига иштирокчиларининг бирдан бир орзуси. Ўн нафар гроссмейстеру олти таниқли спорт мастери олий лигага йўлланма берувчи 5 ўрин учун кураш бошлаган эди. Назарий жиҳатдан ҳали ҳам барча иштирокчилар бундан умидвор. Мусобақанинг саккизинчи тури икки пешқадам — ереванлик халқаро гроссмейстер Смбат Лпутян билан тбилисилик халқаро мастер Элисбар Убилавани бир-бирига рўпара қилди. Кучлар нисбатан тенг келиб, тез орада дуранг натижа қайд этилди ва иккаласининг очколари 5,5 тага етди. Бу галги учрашувлари поёнига етмай қолган халқаро гроссмейтерлар москвалик Борис Гулько, ереванлик Аршак Петросян ва тошкентлик Георгий Аъзамовлар етти имкониятдан тўрттадан очкога эга. Учрашувларнинг аксарияти дуранг билан тугаётгани иштирокчилар маҳоратининг юксаклигидан нишонадир.

М. МУҲИДДИНОВ.

СОВРИНЛАР ВА ЎРИНЛАР

● ҚИЛИЧБОЗЛИК. Харьков шаҳрида ўсмирлар ўртасида ўтказилган СССР биринчилигида тошкентлик рапирачи В. Сизов олтин медалли бўлди.

● ШАШКА. Халқаро шашка бўйича «Тошкент тонги» Бутуниттифоқ турнирида ригалик А. Мартерере ягона пешқадам бўлиб турибди.

● ФУТБОЛ. Сочи шаҳрида «Футбол — хоккей» ҳафталик газетаси соврини учун ёшлар ўртасида ўтказилаётган Бутуниттифоқ турнирида республикамиз терма командаси Латвия (2:1) ва РСФСР (0:1) футболчилари билан учрашди.

ЧОРВА ҚИШЛОВИНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЎТКАЗАЙЛИК

МУТАХАССИС МИНБАРИ

Чорвачиликда масъулиятли давр — қишлов бошланди. Бу даврда мол ва паррандалар маҳсулдорлигини баҳор-ёз ойлари даражасида сақлабгина қолмай, балки ундан анча ўзиб кетиш даркор. Бунинг учун бизда барча шарт-шароитлар мавжуд. Аксарият хўжаликлар шинам чорвачилик биноларига, турли-туман озуқа запасига эгадирлар.

Энг аввало, мутахассислар иштирокида подаларни жинси ва ёш группаларига қараб инвентаризация қилиш, ремонт учун мўлжаллланганидан ортиқчасини гўштга ажратиш, қари, каммаҳсул, ўсмайдиган молларни бракка чиқариб, бўрдоқига қўйиш даркор.

Соғин сигирларга алоҳида эътибор берилиши керак. Сигирлар тўлақонли озиқлантирилган тақдирдагина моллар бош сонини сақлаб қолишимиз ва маҳсулдорлигини оширишимиз мумкин. Бинобарин, айни шу кунларда молларни тўйдириб озиқлантириш ҳисобига қишловни муваффақиятли ўтказиш ҳамда 1985 йилда юқори маҳсулдорликка эришиш мумкин.

Келгуси йил муваффақиятларига пойдевор ҳозирдан яратилади. Сигирлардан кунига 10—15 килограммдан сут соғиб олиш учун уларни қуйидагича рацион — 5 килограмм беда пичани, 10 килограмм сўтаси олинмаган маккажўхоридан бостирилган силос, 10 килограмм беда сенажи, 13 килограмм хашаки лавлаги, 2,5 килограмм омихта ем, 16 килограмм барда, 0,085 килограмм ош тузи, 0,2 килограмм мононатрий фосфат билан озиқлантирилиши зарур. Бу молларни озиқлантиришнинг ўртача даражасидир. Наслчилик хўжаликларида концентрат ва ширали озуқа миқдори соғиб олинадиган сут миқдорига пропорционал равишда кўпайтирилиши керак. Бунда ҳар бир килограмм сут ҳисобига 300 грамм ҳисобида омихта ем қўшиб борилади.

Ғунажинлар етиштириш ва парваришлаш ишига жиддий эътибор бериш керак. Ғунажинларнинг нобуд бўлиши ёки зарурий сўйиб юборилишига хўжалик раҳбарлари ва мутахассислари фавқулодда ҳодиса сифатида баҳо беришлари лозим. Маълумотлар шундан далолат бермоқдаки, кўпгина колхоз ва совхозлар қорамолларни тирик вазнда давлатга 400 килограмм ва ундан ҳам ошириб топшираётгани ҳолда хўжаликнинг ўзида тирик вазни 2—3 баравар кам қорамолларни сўйиб юбормоқдалар. Бу Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумида қаттиқ қораланган хўжасизликдан бошқа нарса эмас.

Наслчилик ишларининг қониқарли эмаслигидан хўжаликлар ҳамон катта зарар кўрмоқдалар. Сигирлардан соғлом бузоқ олиш кўп жиҳатдан уларни бўғозлик даврида қандай озиқлантирилганлиги ва парваришланганлигига боғлиқдир. Сигирлар бўғозлик давридаги рационда 7—9 килограмм пичан, 20 килограммгача маккажўхори силоси, 10—15 килограмм илдизмева ва 2—2,5 килограмм омихта ем бўлиши керак.

Қиш-баҳор даврида озуқалардаги витаминлар камаяди, шу боисдан бузоқлаганига 7,5 ой бўлган сигирлар ва ғунажинларнинг мускул орасига 500 минг бирликка эга бўлган дозадаги А витаминининг мойли эритмасини, ҳар ўн кунда 10 миллиграммдан тривитамин ёки тетравит эритмасини уч маротаба юбориш тавсия этилади.

Ҳозирги пайтда кўплаб сутчилик ферма ва комплексларда соғлом бузоқларни сигирлар билан биргаликда айрим боксларда сақлаш технологияси кенг қўлланиляпти. Тажрибалар шундан далолат бермоқдаки, бузоқлар ана шу усулда сақланган тақдирда уларнинг нобуд бўлиши 8 процентгача қисқаради.

Бузоқлаши кутилаётган сигирлар 5—6 кун аввал туғиш бўлимига, туғишдан 12—24 соат илгари эса туғиш бўлмасига ўтказилиб, бўш қўйиб юборилади. Кузатишлар шундан далолат бермоқдаки, сигирларнинг бузоқлаши туғиш бўлмаларида тез ва осон ўтади. Оғиз сути янги туғилган бузоқларда ошқозон-ичак жараёнлари бузилишининг олдини олади.

Пода наслини яхшилашда молларни сунъий қочириш учун ўз вақтида танлаш муҳим звенолардан биридир. Бунинг учун сайр майдончалари, яйловлар ва йўлларда сигирлар ҳамда ғунажинларни ҳар тарафлама кузатиб бориш даркор. Молларни ўз вақтида танламаслик наслчилик ишига катта зиён етказади. Масалан, сигирларнинг 20 процентида сунъий қочиришнинг кечикиши уларнинг куйикишини 18—21 кунга чўзиб юборади. Юз сигирдан бузоқ олинишини эса 3—5 бошга камайтиради.

Сигирларни сунъий қочириш яхши жиҳозланган, ҳаво ҳарорати 18—26 даража иссиқ бўлган хоналарда ўтказилиши лозим. Сигирларнинг жинсий фаолиятини барқарорлаштириш учун гармонлар, витаминлар (тривит, тетравит, А витамини) ва микроэлементлар (кобальт, калий, йод, фосфор)дан қўлланиш лозим. Булар сигирларнинг насл беришини 15—20 процент кўпайтиради ва куйикиш даврини 20—25 кунга қисқартиради.

Сигир ва ғунажинларни ийдириб соғиш сутни кўпайтиришнинг муҳим омилларидан биридир. Ийдириб соғиш лактация бошланганда 2—3 ой мобайнида, шунингдек сигирларнинг қочиш ва бўғозлик даврида молларни алоҳида ёки группалаб озиқлантириш йўли билан амалга оширилади. Сигирларни суткасига қанча сут беришини ҳисобга олган ҳолда класслар бўйича группалаш керак. Улар билан поданинг маҳсулдорлиги ўртасидаги фарқ 3—5 килограммни ташкил этиши керак. Ҳар бир группа учун омихта ем сарфи алоҳида планлаштирилади. Агар ийдириб соғишда сутни ўртача 3 килограмм кўпайтириш кўзда тутилган бўлса, бунга қўшимча 1 килограммдан омихта ем ажратилади. Сигир сутининг кўпайиши тўхтагандан сўнг омихта ем миқдори амалдаги маҳсулдорликка тўғриланади. Уч марта соғиш ва елинларни массаж қилиш сигир ва ғунажинларни ийдириб соғишнинг зарурий шартидир. Сигир сути камайган тақдирда икки марта соғиш билан кифояланиш мумкин. Сигирларни ийдириб соғиш тўғри ўтказилса, аксарият ҳолларда сут 25—30 процент кўпаяди.

Қиш даврида ҳар бир сигирга камида 2 тонна илдизмева едирилиши даркор. Буни хўжаликлар келгуси йил учун экиш планини тузишаётганда ҳисобга олиб қўйишлари керак.

Мол гўшти етиштириш резервлари хусусида алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман. Республикамизда мол гўшти етиштириш аввалдагидек ҳозир ҳам асосан подалар ремонтидан ортиб қолган ёш молларни ўстириш ва ихтисослашмаган хўжаликларда бўрдоқига боқиб, суткасига ўртача 500 граммдан ва ундан ҳам кўпроқ семиртириш ҳисобига кўпайтира борилади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ К. У. Черненко КПСС Марказий Комитетининг октябрь (1984 йил) Пленумида сўзлаган нутқида: «Кечиктириб бўлмайдиган иккинчи вазифа — чорвачиликдаги ижобий тенденцияларни мустаҳкамлашдан, уни жадал ривожлантириш учун барча зарур ишларни қилишдан иборатдир. Биз аввало подани сифат жиҳатдан яхшилаш ва ем-хашак базасини қатъиян мустаҳкамлаш йўли билан чорва маҳсулдорлигини оширишимиз керак. Мавжуд чорва моллардан ем-хашак, меҳнат ва маблағларни оқилона сарфлаган ҳолда кўпроқ маҳсулот олиш — чорвачиликни ривожлантиришнинг асосий йўналиши бўлиб қолиши лозим», деб уқтириб ўтди.

Фан бу борада нималарни тавсия этмоқда? Бракка чиқариш учун мўлжалланган каммаҳсул, жайдари сигирларни махсус сергўшт зотдор буқалар билан чатиштириш самарали усуллардан биридир. Бундай ҳолларда дурагай зотларнинг семириши ва тирик вазни одатдагидан 15—40 процентгача ортади. Бу усул гўштга топшириладиган бўрдоқиларни боғлаб, жадал семиртиришда анчагина озуқани тежаб қолиш имконини ҳам беради. Моллар группалаб боқилганда кўп энергия ҳаракатга сарфланади, кучли жониворлар заифларига озор беришади. Тавсия этилган нормалар асосида жадал озиқлантириш тежамкорлик билан аста-секин озиқлантиришга қараганда оғир буқаларни 1,5—2 баравар тезроқ етиштириш имконини беради. Бунга «Красный водопад» экспериментал базаси ва «Малик» совхозининг иш тажрибаси яхши мисолдир. Масалан, ўтган йили ёши 18 ойлик қора-ола зотли новвослар 439 килограмм тош босган эди. Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти ишлаб чиққан рацион асосида 6 ой боғлаб боқилгандан сўнг уларнинг ҳар бири 556 килограммдан тош босди. Гўштга топширилганда эса ҳар бир бўрдоқининг тирик вазни 618 килограммга етди. Оғир буқаларни жадал ўстириш ва семиртириш усули «Малик» совхози, «Чиноз» наслчилик совхози, 1-«Боёвут» совхози ва бошқа хўжаликларда муваффақиятли қўлланилмоқда.

Бошқа тармоқлардагидан фарқли ўлароқ қўйчиликда маҳсулдорликни ва қўзиларни сақлаб қолиш қиш даврида қўйларни боқиш ва парваришлаш учун нормал шароит яратилишига боғлиқ. Шу боисдан қор ёғишига қадар ҳар бир совлиқ ҳисобига 200 килограммдан пичан, 50—60 килограммдан омихта ем, шунингдек минерал озуқалар — монокальций фосфат ва ош тузи қишлов ўтадиган жойларга ташиб келтирилиши ҳамда кошарлар яқинига ғамлаб қўйилиши даркор. Бир қатор хўжаликларда дағал хашак таъминоти 70—80 процентни ташкил этади. Шуни ҳисобга олган ҳолда озуқадан нишхўрд чиқишига йўл қўймаслик чораларини кўриш, яъни хўжаликларнинг марказий қўрғонида озуқа цехлари ташкил этиб, отарларга озуқани тайёр ҳолда жўнатилишини йўлга қўйиш зарур.

Об-ҳаво маълумотларига кўра, бу йил қишнинг совуқ келиши кутилмоқда. Шу боисдан озуқа тайёрлашда мавжуд барча резервларни ишга солиш, озуқадан оқилона фойдаланиш мақсадида энг қатъий чораларни белгилаш керак.

Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтида қорамоллар ва қўйлар учун мўлжалланган оз омихта емли рационлар ишлаб чиқилган. Улардан қўлланиш хўжаликларга озуқа самарадорлигини анча ошириш имконини беради. Амидоконцентратли минерал қўшимчалар билан бойитилган донадор ва брикет озуқа аралашмалари рецепти ем-хашакдан яхши самара олинишини таъминлайди. Бу рецепт 40 процент бошоқли экинлар сомони, 28,5 процент қамиш сенажи ва 25 процент омихта емдан иборатдир.

Республикамиз шароитида қорамоллар айниқса фосфорли қўшимчаларга муҳтождир. Сигирлар учун йилига тахминан 22 килограмм ана шундай қўшимчалар зарур.

Озуқа сифати энг муҳим кўрсаткичдир. Маҳсулот етиштириш учун биринчи класс озуқага нисбатан сифатсиз озуқа 1,5—2 баравар кўп сарф бўлишини ҳеч қачон эсдан чиқармаслик лозим. Хужайраларга бой, дағал озуқа тўйимлилигини ошириш мақсадида фан ютуқларидан кенг фойдаланиш, озуқага ишлов беришнинг физик, термик, химиявий ва биологик усулларидан қўлланиш зарур.

Сомонни ачитиш усули Жиззах областидаги «Ғаллаорол» ва Қашқадарё областидаги Карл Маркс номли совхозларда муваффақиятли қўлланилмоқда. Сомон, чанғалоқ, ғўзапоя сингари тўйимсиз озуқаларга термохимиявий ишлов берилиши натижасида уларнинг хушхўрлиги ва нисбатан тўйимлилиги ҳам ортади. Тахминан 800—1000 килограмм майдаланган сомон, чанғалоқ ва ғўзапоя «С-12» маркали аралаштиргич-буғлагич бункерига жойланади. Сўнгра унинг устига пастасимон сўндирилган 90 килограмм охак, 5 килограмм карбамид ва 10 килограмм ош тузидан тайёрланган тахминан 2 тонна келадиган оҳакли эритма қуйилади. Буларнинг ҳаммаси 2—3 соат мобайнида буғланади. Ана шундан сўнг сомондан нон ҳиди келади ва яшилсимон сариқ тус олади.

Шундан кейин унга 100 килограмм омихта ем қўшилади ва яна буғланиб аралаштирилгач, совутилади. Унга 150 килограмм майдаланган беда, 100 килограмм кесилган хашаки лавлаги, микроэлементлар ҳам қўшиш мумкин. Бу аралашма «КТУ-10» озуқа тарқатгич ёрдамида охурларга тақсимланади.

Ҳозир кўпгина хўжаликларда соғин сигирлар учун омихта ем ва дон ёрмасидан иссиқ атала тайёрланмоқда. Бу усул омихта ем тўйимлилигини 3—5 процент оширади. Агар яна озгина меҳнат сарф қилинса, ана шу компонентларнинг ўзидан ачитқи тайёрлаш ҳисобига озуқа бирлигини янада кўпайтириш мумкин. Бундай ачитқилардан рационга бошқа озуқага нисбатан 5—7 процент солинса, маҳсулот бирлиги учун кетадиган озуқа сарфи 10—12 процентгача қисқаради.

Барча озуқа фақат аралаш озуқа тарзида молларга едирилиши даркор. Бунинг учун 2—2,5 минг бош қорамолга эга бўлган барча хўжаликлар Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтида ишлаб чиқилган озуқа цехларига ўхшаш цехлар қуриб олишлари лозим.

«С-12» маркали аралаштиргич асосида қурилган озуқа цехлари Тошкент областидаги «Чиноз» наслчилик совхозида, Оржоникидзе районидаги «Коммунист», Ғалаба районидаги Ленин номли, Янгийўл районидаги Ленин номли колхозларда, Оҳангарон районидаги «Ангрен» совхозида, Самарқанд областидаги Куйбишев номли, «Октябрь», Тельман номли колхозларда, Жиззах областидаги «Ғаллаорол» совхозида ва республикадаги бир қатор бошқа хўжаликларда муваффақиятли ишлатилмоқда.

Қиш пайтида озуқанинг физик ва биологик жиҳатдан нобуд бўлмаслиги учун сақлаш жараёнининг барча нозик жиҳатларини ҳисобга олиш керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми хўжалик раҳбарларидан қишлоқ хўжалигида иқтисодий кўрсаткичларнинг тубдан яхшиланишини талаб қилди. Фермаларда ҳисоб-китоб ва ҳисобот юксак даражада бўлиши лозим. Чорвачиликда кўзбўямачилик ва қўшиб ёзиш сингари ярамас иллатларга қарши муросасиз курашиш зарур.

Зарбдор тармоқ зарбдорчасига ишлашни тақозо этади. Республика чорвадорлари олдида ғоят масъулиятли вазифа — қишловни беталафот ўтказиш, чорвачилик маҳсулотлари барқарор етиштирилишига эришиш вазифаси турибди. Озуқа ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш КПСС Марказий Комитетининг октябрь 1984 йил Пленуми қарорларини амалга ошириш борасидаги амалий ишдир.

Ш. АКМАЛХОНОВ,
ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими Президиумининг раиси, ВАСХНИЛ мухбир аъзоси.

САНЪАТ ОЛАМИДА

КОНКУРС ЛАУРЕАТИ

Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг тўртинчи курс студенти моҳир чолғучи Виталий Астахов ўз санъати билан катта муваффақиятга эришди. У музикачиларнинг Бутуниттифоқ конкурси лауреати бўлди.

Яқинда Ярославль шаҳрида ўтказилган Бутуниттифоқ конкурсида контрабас, альт, арфа бўйича таниқли музикачилар ўз маҳоратларини намойиш этдилар. Бунда моҳир ўқитувчи А. В. Полонский шогирдлари, айниқса катта маҳорат кўрсатдилар. Виталий Астахов эса ана шу конкурсда мамлакатнинг энг яхши ижрочилари орасида учинчи фахрли ўринни эгаллади. Суратда: музикачиларнинг Бутуниттифоқ конкурси лауреати Виталий Астахов.

С. Величкин фотоси (ЎзТАГ).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ✻ ЭЪЛОНЛАР

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«ПРИБОРЛАР» САЛОНИДА
пул ўтказиш йўли билан
турли мақсадларга мўлжалланган

ПРИБОРЛАРНИ СОТИБ ОЛИШ МУМКИН!

Ўқув-нусха кўчириш ЧКН-11 аппарати. Баҳоси — 3180 сўм,
ПИУ-1 индикаторли универсал прибори. Баҳоси — 425 сўм,
ГС-210 сорбцион гигрометри. Баҳоси — 135 сўм,
ГП-215 иситиладиган гигрометр-сигнализатор. Баҳоси — 333 сўм,
АПВ-201 автоматик психрометрик нам ўлчагич. Баҳоси — 405 сўм,
АПГ-206 автоматик психрометрик гигрометри. Баҳоси — 995 сўм,
«Топаз-3» тензоусилители. Баҳоси — 560 сўм,
«Топаз-4» тензоусилители. Баҳоси — 306 сўм,
қуйидаги типдаги диапроекторлар: «Киев-66». Баҳоси — 330 сўм, «Свитязь-М». Баҳоси 80 сўм. «Свитязь-авто». Баҳоси 187 сўм, «Пеленг». Баҳоси — 95 сўм, «Русь». Баҳоси — 108 сўм,
турли чегарадаги КСМ-4 ўзи ёзувчи мостлари. Баҳоси — 345 сўм,
турли типдаги биноклдар ва термометрлар,
ЭФМ электрофорет приборлари. Баҳоси — 230 сўм.

Айни вақтда салонда комиссион асосларда сотиш учун илмий-тадқиқот институтлари ва конструкторлик бюролари, олий ўқув юртлари ва завод лабораториялари приборларини қабул қилиш билан шуғулланувчи бўлим ишлаб турибди.

Мамлакатимизда ва чет элларда серияли тарзда ишлаб чиқарилган приборлар қабул қилинади.

Ҳозирги вақтда сиз қуйидаги турли хил радиоўлчов аппаратураларини харид қилишингиз мумкин:
чет элда ишлаб чиқарилган «Оскар»магнит газоанализатори. Баҳоси — 4 сўм,
С4-26 спектр анализатори. Баҳоси — 2.200 сўм,
СК4-58 анализатори. Баҳоси — 6.100 сўм,
С1-74 осциллографи. Баҳоси — 2.300 сўм,
С1-70/1 осциллографи. Баҳоси — 1.900 сўм,
С1-70/2 осциллографи. Баҳоси — 1800 сўм,
Г5-47 наносекунд импульслар генератори. Баҳоси — 1.700 сўм ва бошқа аппаратуралар.

Бизнинг адрес: 700096, Тошкент шаҳри, Ғ. Ғулом кўчаси, 2-уй. Маълумотлар олиш учун телефонлар: 78-02-49, 78-02-41, 78-03-43, 78-40-43.

ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ!
5 декабрь соат 16.00 да
МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
Ўзбекистон ССР ва республика Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланган

БАДИИЙ-СПОРТ БАЙРАМИ

ЎТКАЗИЛАДИ

Марказий «ПАХТАКОР» стадиони кассаларида олдиндан билет сотиш ташкил этилган.
Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.
КАССАЛАР 10 ДАН 20.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.
МАЪЛУМОТЛАР ОЛИШ УЧУН ТЕЛЕФОН — 41-30-23.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
5 ДЕКАБРДАН БОШЛАБ
Ўзбекистон ССР халқ артисти О. ТОШКЕНБОЕВ, Татаристон АССРда хизмат кўрсатган артист З. МУСТАФИНА,
Ленин комсомоли мукофоти лауреати Д. ТОШКЕНБОЕВА ва артист В. ШЕПОВАЛОВЛАР
иштирокида
«КЕЛИНГ, КУЛИШАЙЛИК!»
МАСҲАРАБОЗЛАР ГРУППАСИНИНГ ТОМОШАЛАРИ

Томошалар: соат 19.30 да, шанба кунлари 16.00 ва 19.30 да, якшанба кунлари 13.00, 16.00 ва 19.30 да бошланади.
Касса соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.
Коллектив заявкалар қабул қилинмоқда.
Справкалар учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-84.

●

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича профессор-ўқитувчилар составидаги вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
катта ўқитувчилар — граждан мудофааси, маркача-ленинча фалсафа (2);
ассистент — пойдеворларнинг инженерлик конструкциялари ва асослари.
Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Қори Ниёзов кўчаси, 39-уй, кадрлар бўлими.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ ҚОШИДАГИ
ёшларни олий ўқув юртларига кириш учун тайёрлайдиган
МАРКАЗИЙ КУРСЛАР
1984-85 ўқув йили учун
ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов курсларига кирувчилар университет ректори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатларни қўшиб топширадилар: ўрта маълумот ҳақида ҳужжатнинг нусхаси (10-синф ўқувчилари учун) мактабдан справка, турар жойидан справка, 3Х4 см. ҳажмдаги 2 дона фотосурат, иш жойидан справка (ўрта маълумотлилар учун).

Машғулотлар математика, физика, химия, тарих, биология, чет тиллари (инглиз, немис, француз), она тили ва адабиётидан ҳафтасига уч марта (якшанбадан ташқари) ўтказилади. Ҳужжатлар кечқурун 17.00 дан 20.00 гача ТошДУ бош корпусининг «А» бўлими, математика факультетининг 5-этаж, 501-хонасида қабул қилинади.

●

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 29/XI да **Тўмарис**, 30/XI да **Дон Кихот.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29/XI да **Юлдузли тунлар** (18.00), 30/XI да **Зебуннисо.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 30/XI да **Тошболта ошиқ**, 1/XII да **Олифта.**

РЕСПУБЛИКА ҚЎҒИРЧОҚ ТЕАТРИДА — 29, 30/XI да **Сеҳрли тўрқовоқ** (15.00).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

29 НОЯБРЬ, ПАЙШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 9.55 — Мультфильмлар. 10.30 — Ковель яқинидаги ўрмонзорда. Бадиий фильм. 2-серия. 11.35 — Ҳайвонот оламида. 12.35 — Фильм-концерт. 13.00 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Телефильм. 15.55 — Драматургия ва театр. 16.45 — Шахмат мактаби. 17.15 — Телеочерк. 18.10 — Мактаб ўқувчиларининг икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, география фанлари доктори И. Д. Папанин билан учрашуви. 18.45 — Миллионлар ленинча университети. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Футбол. «Видзев» (Польша) — «Динамо» (Минск). 20.20 — Ковель яқинидаги ўрмонзорда. Бадиий фильм. 3-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Фильм-концерт. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.30 — Шахмат. Жаҳон чемпионати.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Телефильм. 12.00 — Оила ва мактаб. 12.30 — Илмий-оммабоп фильм. 14.05 — Бир актёр театри. 15.05 — Мафтункор бахт юлдузи. Бадиий фильм. 1-серия. 16.25 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Телефильм. 19.05 — Фильм-концерт. 19.30 — Қишлоқ янгиликлари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Инсон. Ер. Коинот. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.20 — Телефильм. 10.30 — Болалар учун фильм. 11.40 — Мактаб ўқувчилари учун. 12.30 — Телефильм. 13.00 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Сўз кетидан сўз келар. 18.30 — ЎзССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топганлигининг 60 йиллигига. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Амалдаги интернационализм. 20.10 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Дунё воқеалари. 22.35 — Инқироз. Бадиий фильм. 2-серия. 23.15 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.30 — Москва-II. 18.10 — Ёшлик. 18.40 — Классик куй саҳифалари. 19.30 — Рус тили — мактабгача ёшдаги болалар учун. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.25 — Телефильм. 20.55 — Ритмик гимнастика. 21.30 — Москва-II.

30 НОЯБРЬ, ЖУМА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Мультфильмлар. 10.05 — Ковель яқинидаги ўрмонзорда. Бадиий фильм. 3-серия. 11.10 — Халқ ижодиёти. 11.55 — Телефильм. 12.15 — Концерт. 12.45 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Рус тили. 16.35 — Москва ва москваликлар. 17.05 — Киноочерк. 17.20 — Эртак ҳузурида меҳмонда. 18.45 — Инсон ва қонун. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильм. 19.40 — Концерт. 19.55 — Қурувчининг шон-шарафи ҳақида. 20.25 — Телевикторина. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт. 22.35 — Хоккей. СССР чемпионати «Спартак» — МАСК. Танаффус пайтида дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Телефильм. 11.05 — Ҳужжатли фильм. 16.30 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — Ғолиблар. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Томдаги автомобиль. Бадиий фильм. 23.20 — Телефильм.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.20 — Болалар учун фильм. 11.30 — Ўқув программаси. 12.00 — Телефильм. 12.20 — Шахмат мактаби. 13.00 — Замандас. 14.00 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Инсон болаликдан бошланади. 19.00 — Турмуш ва маданият. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Амалдаги интернационализм. 20.15 — Халқаро аҳвол. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Хирмонингизга барака. 22.20 — Спектакль. 23.50 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.35 — Москва-II. 18.10 — Саломат бўлинг. 18.40 — Телефильм. 18.50 — Ўқитувчилар учун консультация. 19.20 — Дўстлик оҳанглари. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.25 — Қишлоқ ҳаёти. 20.45 — Телефильм. 21.00 — Китоб дўстлари. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

29 НОЯБРЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Эстрада концерти. 9.30 — Енгил куйлар. 9.45 — Қармоқ. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Малши. 14.00 — Йиғим-терим илғорлари ҳақида. 18.15 — Халқаро кундалик. 19.25 — Юность Узбекистана. 21.00 — Югославия Социалистик Федератив Республикаси ташкил топганлигининг 39 йиллигига. 21.10 — Фаластин араб халқларининг халқаро бирдамлик куни. 21.30 — Пахтакорлар, Сизлар учун. 22.00 — Таниш оҳанглар.

30 НОЯБРЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Бир жуфт қўшиқ. 9.30 — Ғолиблар радиожурнали. 11.15 — Ўзбекистон композиторларининг ижоди. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Агросаноат бирлашмаларининг одимлари. 19.25 — Ёшлик. 21.00 — Санъат усталари — ҳосил усталарига. 22.30 — Шонли 60 йил.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси ва телефонлар: 700047, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси.

Р. — 20211 ИНДЕКС 64583. Б. — 274.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12